

Allegatio XIII.

275

Papien. Precedentie Occasio scribendi.

Post nonnullos annos à sententia data à Pape. Generali favore Lectorum, ut Allegatione precedenti dictum est; denud insurrexerunt tumultus moti à quibusdam turbidis ingenijis super eodem puncto prudenter Leendum, ad quoniam favorem allegauit ut sequitur.

Summarium.

1. Proloquium diendorum.
2. Omnis lex interpretanda iuxta uerborum proprietatem.
 - Constitutio loquens generaliter, generaliter est interpretanda.
 - Constitutio indefinite loquens, generaliter accipitur.
3. Obiectio refellitur.
 - Dicito copulativa inter incompatibilis stat pro dissimilitudine.
 - Guardian dignitate quasi episcopali sunt predik.
 - Translatio episcoporum quomodo facienda.
 - Privilegium adnexum rei incorporee est personale.
4. A liud fundamennum pro Lectoriis.
5. Respondetur obiectio.
 - Consuetudo legum interpres
 - Consuetudo non differt à lege nisi sicut tacitum ab expresso.
6. A lia rasio pro Lectoriis psetita à consuetudine.
 - Consuetudo habet uiro legi
 - Contrarias leges silue facit.
 - Consuetudo debet esse rationalis.
 - Vilitas maior exerciti facit procedere.
 - Lectores à iure fauoris decorantur.
 - Consuetudo debet induci per actus voluntarios.
 - Et debet servari à maiori parte Communitatis.
 - Consuetudo circa res spirituales decennis prescribitur.
 - Contra legem quod tempore prescribatur.
 - Controversie prudenter dirimende per consuetudinem.
7. Vicarij procedunt Lectores et unum.
8. Prosternatur intentum ex re indicata, que transibit in iudicatum.
9. Oppositio ad precedentia.
10. Respondetur obiectio.
 - Declaratio est occulti manifestatio.
 - Declaratio quoquelex.
 - Recurrendum ad Principem pro legis interpretatione.
 - Superiores Generales non posse declarare Statuta contra litteram.
 - Authenticis declarandis Bullas spectat ad Papam.
11. Nationes contra decretum, quod assertur emanatum contra Lectores.
- Publicatio est de essentia legis.
- Acceptari debet lex ut obliget.
- Per legem generalem non derogatur consuetudini, nisi de ea fiat expressa mentio.
12. Nationes contra decretum Prohibitis.

Allegatio III.

14. Rationes contra Decretum datum ab Huda.

Adgit Dominus.

2.

Ad Gramm centies recutam egor. nausea moueretur stomacho, nisi iustitiae calore fatus esset. Cuam ago muneric, non persone. Pimicare pro illo debatum, pro hac philantia est. Proinde si alij succumbunt, si multorum inuidiam subito, nec iusta erit eorum iracundia, nec equus siuor. Nec Superbia adscribendum, quod officij tuar dignitatem, eo quippe se indignum cuius iura non vindicat. Unde non animum inflat damnatus ambitionis rumor, sed laudabilis iustitiae zelus spiritum auit, manum mouet. De re, non tantum iudicata, sed etiam in iudicatum transacta in iudicium uocor. Ante equit simi iudicij me siste Tribunal, rationes adduo, ob quas Lectores Theologiae acuatales Reformati Provincie S. Didaci immediate post acuatales Definitores debent egris procedere non tantum in Conuentibus, in quibus ipsi legunt, sed etiam in omnibus.

2.

Primum fundatum est Bulla Vtiani Octavi Papae pro confirmatione Statutorum Generalium que incipit Alias pro Congregatione Generali & in qua ira dicuntur. Post eodis Ministros Provinciales acuatales in Sacra Theologia Lectores ac Guardiani in eius Conuentibus omnes et singulos eorum Superioribus acuatalibus exceptis, Supple procedant. Verba Bullae absolute loquuntur, absolute ergo sunt interpretanda; omnis enim lex interpretari debet iuxta uerborum proprietatem. Et cum ibi nulla fiat mentio de loco, in quo debeant Lectores procedere, sed tantum de tempore, responde locu clausula illa erit generalis, et ideo generaliter eis audienda, constitutio enim generaliter loquens generaliter quoque intelligenda est (2) et ita absolute, et generaliter pro omnibus conuentibus Provincie Lectoribus ratis gradus procedentie decernitur. Et quantumvis clausula illa contendetur, quod sit indefinita, non vero generalis nichilominus etiam generaliter sumenda erit, quia constitutione indefinita generaliter audiendi debet iuxta sententiam Doctorum. (3)

3.

Nec ingeni difficultatem id quod solveri ex aduerso, quod scilicet Bulla dicit. In Sacra Theologia Lectores ac Guardiani in eius Conuentibus; unde uidetur quod Lectores, ac Guardiani eodem gradu procedentes partantur, proutcum Guardianorum precedencia partantur limitatur ad proprios Conuentus, ita etiam esse debet de Lectoribus. Quia multipliciter ostenduntur, quod talis interpretatio ut uoluntaria, et falsa Primo notum in iure est, quod dictio copulativa possit inter incompetibilia stat pro disiunctiva ut traditum. Tertio (4) in nostro casu dictio ac pronuntur inter incompatibilia; quia illa procedenda, quem competit Guardianis, est incompetibilis Lectoribus. Guardiani enim procedunt omnes, et singulos eorum Superioribus acuatalibus exceptis et ita procedunt etiam Definitores acuatales; procedenda autem talis Lectoribus non competit; iste. Siquidem sunt post Definitores, erit ergo incompatibilis, et ita talis dictio ac non erit copulativa. Sed disiunctus, ita ut Lectores absolute, Guardiani in propriis Conuentibus procedant. 2. nisi uelimus taxare Legislatorem de ignorantia gramaticae, ipsiusque rem Solipsismi declarare (quod etiam Immianus nefas est) dicere oportet, quod uerba illa. In eius Conuentibus nullo modo possunt ad Lectores referri. Quia in bona Grammatica, Lectores et Guardiani sunt numeri Pluralis. Dicitio ergo relativa, nempe eius si debet ad illos referri, oportet, quod pluralis

sit aliter

(1) L. non aliter A. de Leg. Abb. in c. ad audienda n. a. de Decim. Nauarr. in cap. innr uerba Dist. p. de Penit. num. 10.

(2) L. p. f. de Legat. prestand. L. prospectio f. qui ut a Quibus. Baut. in L. de Preben. f. ne Bullae.

(3) Suar. de Leg. Lib. 6. cap. 2. n. 3. Layman. Cezan. Quot. Regul. T. 4. V. leges Regular. n. 35.

(4) Barrot. Consil. 10. Vito Stambini fr. Lib. p. Thuse. Liu. D. Concl. (254. plures referunt).

sit, aliter discordaret in numero, et deberet dicere in eorum Conuentibus dum ergo dicit in eius non uero in eorum Signum est, quod non potura sit ad Lectores, et Guardianos, sed singulariter ad Guardianum solum referatur. et sic Guardiani potualiter explicitentur, ut Lex omnes Guardianos Reformatos comprehendat, tamen quia in uno Conuento unus tantum de necessitate Guardianus est, ideo dictio illa relativa non potualiter, sed singulariter effertur, et sic unum Guardianum Conuentus appellat, et ipsi in proprio Conuento precedentiam limitat, prouide dicit in eius nempe Guardiani Conuentibus & quod si Lectores, que ac Guardiani noluerint ad suos Conuentus precedentiam limitare, maiori proprietate dixisset in suis Conuentibus, et remedium est locutionis impropriae in suis Segibus Romanum & pontificem insimulare. Tertio non ita arantur, aut affiguntur Loco Lectores, sicut Guardiani, iste si quidem Conuento, cui pertinet allegantur. Sic quod non ualent ad aliud Conuentum illorum officio durante, transferri. Cum enim quas Episcopat fulgerant auctoritate argumento ciuidam Canonis, (5) et Episcopi nequeant a propria Ecclesia ad aliam transferri nisi de plenitudine potestatis Apostolice ob magnam utilitatem, aut necessitatem Ecclesie, ut Sanciunt Canonis (6) ideo nequeant nisi facta officij renunciatione ad aliud Conuentum transire. Lectores uero, non sic quia licet de necessitate in aliquo Conuento debeant legem, non tamen contemplatione Conuento, sed dissipationem creantur, qui cum possint de loco ad locum, nulla leges hoc uentant, ad Superioris arbitrium mutari etiam Lectores Conuento ad Conuentum potest transferri, et ita loco non affiguntur. Sequitur ergo, quod de par si munus Guardiani et Lectoris, illud si quidem Localis est, huic uero personale. Cum ergo precedentia ipsorum sit muneris consecutua, est enim priuilegium adiunctum rei incorporee, et prouinde censendum est personale, ut multa quidam Doctor, (7) patet, quod precedentia Lectorum erit quoddammodo personalis, Guar- dianorum uero Localis.

4. Bulla hęc in confirmationem Statutorum Generalium pro Reformatis Italiae lata est, ut patet ex prefatione, et decreto, in quo dicitur de Statutis ibi sequentibus, Auctoritate Apostolica renore presentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolice firmitatis robur adjicimus. ergo ita disponit Bulla, sicut disponunt Statuta per Bullam confirmata, et maxime in materia precedentie, que in Bulla adamussim exprimitur. Videantur ergo Statuta, et apparuit, si Lectores, et Guardiani in precedentia copulantur. Cap. 8. n. 5. principaliter, Subdiuisione autem num. 10. Doppo queste preceduanno si Lectori actuali & Theologis num. 19. Subdiuisione 2. Guardiani no longiori procederanno ruti, ecce li loro Superiori actuali. ergo Statuta non limitant precedentiam Lectorum ad proprios Conuentus, sed tantum precedentiam Guardianorum; et uello clausulam illam Ne loro Conuentum importatam num. 9. Per triahuc numerum decimum, est uim facie textu, ut repugnante legendi in sensum numquam ab ipsa expositatione trahend. Si ergo Statuta per Bullam confirmata ita sonant, Sequitur Bullam ipsam ad mentem expressam Statutum debere explicari, et ita Lectores, et Guardianos per illam particulam ac non copulari, sed positam esse, ut auctoritate nostra finalis dispositionis personarum in ordine precedentis dispositionum.

5. Quod si ex aduerso contendatur Bul- lam esse dubiam, prouide indequae explicatione, gratis admitto, et dico, quod uel per alia iura explicanda est, quia iura debent iuribus concordare, ut dicit quoddam Capitulum, (8) uel ad consuetudinem que a Juristi dicitur, optimam legum interpres, et iuxta P.D. (9) habet uim Legis

(5) Clement. de Reb. Eccles. non alienan. in V. Proprijs cap. Abbas de Crinit. in 6. Lezan. Tom. p. cap. 18. n. 2. Suar. de Relig. Tom. 4. Tr. 8. Lib. 2. cap. 2.

(6) Tor. Titul. de Translat. Episcoporum.

(7) Moron. cap. 53. n. 24.

(8) cap. Quid expedit de Lect. in 6.

(9) Camill. Borelli. Summ. I. p. 14. n. 49. qui eiatis multis.

- (10) Mysinger. Centur. 4. otherr. 41. n. 16.
(11) L. S. de interpret. q. de legibus cap. 6m
dictum de Consuetud. Iulian. V. lego q. 16.

neque differt à lego, nisi sicut tacitum, et expressum, ut scribit quidam
Iureconsultus, (10) est recurrentum, ut dicit quedam lex. *Bull* (11)
Bulla autem hec per iura communia explicari non potest, quia ordo pre-
cedentie Stabilitus in rati *Bulla* non concordat cum alijs Apostolicis
Constitutionibus; et hoc prout manifeste ex iuxta eiusdem *Bulle*, ubi sic ha-
betur. Premissa uero concessiones, et indulta, nec non ordo in eisdem Statu-
tis circa precedentiam Stabilitus cum nonnullis Apostolicis Constitutionibus
non concordant. Ergo per alias leges nempe municipales explicanda est;
et ita per Statuta Generalia nostra S. Iohannes Guardiani precedentiam
limitant ad Conveniendum cui pcessit, et de Lectorum precedentia absolute
loquantur, evidentissimum est, quod etiam Similiter *Bulla* est inter-
pretanda; et Lectoribus post Diffinidores precedentia absolute, et con-
uenientia in quo legunt nullo modo adstricta decernatur.

6
Loquendo autem de consuetudine ap-
petet, quod ratio stat manifesti pro Lectoribus, et hoc erit augmentum
non solum faciens ad *Bulle* explicationem, sed etiam erit principali-
ter pro puncto Controversie. Sito ergo, quod de Anno 1663. sus die
no. Novembri fuit in hac nostra Provincia mox hec *Lis* contra Leo-
res, ut patet ex copia Memorialis Tati ad Rev. Sambucam, que hic
conceperit, in quo inter alia sic habetur. Boppe la publicatione della
Bolla della felice mem. d'Urbano Ottavio, circa la precedenza de Ri-
formati, et accentata l'anno 1639. che comincia. Alia pro Congre-
gatione & li PP. Lectori attuali si Teologia di questa nostra Riformata
Provincia di S. Diego hanno presa la precedenza, non solo dove actu-
almente leggono, ma in tutta questa Provincia appo li Diffinidores
attuali, ne si è fatta resistenza. Ex hoc manifeste probatur consuetu-
do pro Lectoribus precedens in omnibus Provincie Conveniibus, cum
aduersarij ipsi de quorum interesse agitur, ipsam admittant. Si ergo
consuetudo induita est in favorem Lectorum, ipsa habet uim Legis,
ut volunt Doctores, (12) et pro Lege haberi debet, immo etiam contrarie
leges fuit sibi, ut dicunt Juristi; (13) unde quando nulla adest lex
fauorabilis precedentia Lectorum, aut si adest aliqua lex contra illam,
principales ramen consuetudo introducta, que probatur esse legitima,
et omnia habere, que ad legitimam consuetudinem induendam requirunt
leges. Primum est, quod sit rationabilis, ut uult quidam (Anon. 14) Re-
asonabile autem est, quod Lectores Theologiq, que est scientiarum Regia
et fidei volumen, qui in ea tradenda sit uigilias, labores, et studia
instrument pro discipulorum profectu, et Religionis Splendore, propagandis
aliqua inter regnos post Superiores, Prelatos, sive Clericos emicant. Et
cum Lectura Sacre Theologie sit Religionis maioris utilitatis, quoniam pri-
uata, et ordinaria munere Religiosi gregarij, debet Lectores precedentia su-
pra illo decorare, eo quia utilitas maior exercitij facit procedere, ut volunt
Anonim; (15) Unde Lectores à Sacris Canonibus (16) specialibus fauori
decurvantur, ut si indigent plusquam alijs Religiosi, dandum est illis
de publico grario; et quidam Doctor (17) colligit centrum, et octoqnta pri-
uilegia Lectorum, et des optimè dicebat Seraphicus Later (18) Et omnes
Theologos, et qui ministrant nobis Sanctissima uerba diuina, debemus ho-
norare, et reverentia, sicut qui ministrant nobis spiritum, et uitam. (2)
Voluntaria et per actus uoluntarios inducta debet esse consuetudo ut sit
legitima, ut tradunt Doctores (19), et sic est huius consuetudo à Lectoribus
inducta, non enim obiter, inconsiderate, aut ex incidenti, sed data opero
perpetua, Semper, et in omnibus locis, ac functionibus precesserunt reli-
quos, que omnia uoluntarium arguunt, et probant, ut uult quidam Doctor
(20) Tertio Universalis, aut Saltuum maiorum partis communitatibus debet esse

- (12) Lezan. Sum. Tom. 10. cap. 6. n. 24. et J. A.
V. leges Regul. n. 54. Beetz de decim. Reg-
ule. vire. a. precept. Expos. 9. cap. 2. et eiusdem 3.
propter. Expos. 12. cap. 2.
- (13) Menoch. de Artib. Lips p. q. 29. n. 9.
Moron. Dep. 3. n. 107.
- (14) cap. Final. de Consuetud.

- (15) Tabarum. Thuse. Lta. Conclusion.
4. 29. n. 12.
- (16) cap. Quia nonnulli cap. Super Specula
in Magistr. Peyrin. Formul. Lta. 2. cap.
p. n. 9.
- (17) Contzen. 4. Poth. cap. 12, et 15. Bullas.
Promulgat. V. Lector. n. 5. fol. m. 336.
- (18) Testamen. S. P. Francisc. Sub initio.
- (19) Bonacini. Suar. Azor. Reginaldi. Sales
apud Lezan. L. Sup. cit. n. 55.
- (20) Martini. de Probat. 14. a. n. 32.
35. et 40.

legitima

Allegatio XXX.

219.

Ligitima consuetudo, ut requirunt iura, (22) et Doctores, et ita est nostra consuetudo hec, non enim Iolum à maiori parte communis Lectorum, sed ab omnibus, et Singulis obseruata est, ut fatentur etiam aduersarij ipsi. Quarto, quia haber tempus sufficiens ad prescribendum, ita ut legimus prescripta dienda sit. Consuetudo enim ista iuxta legem est, quia iuxta Bullam Urbani, et Statutum esse probatum est; proinde obligat, et habet vim, ut lex ad cuius ualorem non requirit nisi promulgatio, et acceptatio, ut communiter Juristi, et Theologi. est. Et tunc ultra, num contra legem, quod ramen non admittit, ad huc sufficienter probant prescripta; quia iam per annos quadraginta in usu est ut aduersarij fatentur; consuetudo autem ultra legem spacio decennij prescribitur. etiam in Iure Ecclesiastico, etiam s. uersetur circa res spirituales, ut uult quedam Glossa (23) et tradunt Canonistæ. (24) Contra legem uero consuetudo in iure Ecclesiastico spacio quadraginta annorum, ut est communis Juristarum, et Doctorum (25) sententia prescribit. Consuetudo uero nostrâ prescribendi ad plus, posset diu ultra legem, quia contra legem nullo pacto dicere potest, nulla si quidem ante illius initium lex est, que caueat contrarium, quod necessarium est ad probandum, quod hec contra legem sit. Si ergo ultra legem est, iam quater prescribitur, quia per quatuor decennia, et amplius in usu est. Et si est contra legem etiam prescriptissime, quia per annos quadraginta requisitos ad prescribendum in praxi est.

7. Hinc arguitur, quod Lectores habent ius precedentia non tantum ex dispositione Bullæ, sed etiam ex uigore consuetudinis legitime, proinde sunt in summarissima possessorio, in quo nec de iure nec de factu unquam turbati sunt, ita ut summarissima possessionis titulus spoliari possint, quamvis enim nonnulli multitudo Secreti, nullus ramen huusque ausus est de facto illis precedentiam adimeri. Cum ergo Lectores in possessione sint, debent in illa manuteneri, et alios Simplices Religiosos, ut preferant, procedere, et hoc ex dispositione Constitutionis Gregorij XXXI, quam referunt quampkards, (26) et incepit. Expositio; in qua sic habentur. Decernimus, quod quicumque ex dictis fratibus Mendicantibus inter se de Precedentia huiusmodi contendentibus ::: qui in qua possessione ac iuris praedendi sunt, if (quibuscumque reclamacionibus, prorogationibus, appellationibus, et alijs Justificatis pressus remoris, et cessationibus, et pospositis) in processionibus tam publicis quam privatis procedere debeant. Cum ergo ex huius Bullæ dispositione ille, qui est in possessione praedendi, procedere debent etiam Lectores, qui sunt in tali possessione, ut probatum est praedere debeant. Et licet Bulla illa sequatur de litigio super precedentia Ordinum Mendicantium inter se, tamen quadrat etiam in nostra controversia, in qua est lis inter Religiosos eiusdem Ordinis ex uulgo Iuris axiomatico. Similium similitudo; et de similibus idem est iudicium.

8. Additur iterum noua ratus ex hoc, quod nata contoversia inter Vicarios ex una, et Lectores Theologos ex alia parte super precedentia, ex eo quod ex Statutis, et Bullæ (que nullam faciunt mentionem de Vicariis) clarum patet, quod illorum uigore deserent Lectores Theologi praedue Vicarios, fuit 1652. Decemb. 1652. Romæ de ius sponsum refert Auda, (27) quod Vicarij praedant Lectores. Prout usus ab initio receptus contulit Vicarij precedentiam, que sibi ex dispositione Bullæ et Statutarum nullo modo debebatur, ergo et in nostra Provincia debetur Lectoris precedentia in omnibus Comunitatis, licet ex Bullæ, et Statutarum non haberetur, quia taliter usus ab initio recipit, ut fatentur ex am aduersarij.

9. Que cum ita sint, ulterius roborantur ex Sententia alias emanata à Rev. Sambuca Ministro Generali. Cum

(21) 1. de quibus & de legib. D. Thom p. 2. q. 9. art. 3. Secund. de Legib. lib. 2. cap. 3. n. 9.

(22) S. Cor. in cap. final. de Consuetud. in b. (23) Armill. V. Consuetud. n. 6. S. a. B. Tarragon. n. 2. q. 6. Medio. Tract. de Legib. Q. a. q. 9. Cor. 9. Varia. cap. 9. n. 6. Narau. Summ. cap. 9. n. 19. Salas de Legib. Tract. 9. 4. Disp. 9. Sec. 4. 5. 5. n. 43. Homol. Tract. 2. de Cestio. cap. 3. cap. 9. fol. m. a. 6. (24) Panorm. in cap. final. de Consuetud. n. xi. Innocent. in cap. Cum dilectus eodem sic Angel. V. Consuetud. n. 8. et q. 1. S. Luerter V. eodem n. 4. q. 12. et n. 6. q. 4. Narau. p. Consil. Tit. 4. 8. de Consuetud. Cons. p. Molin. Agor. Cich. Saz. y. Pelin. Antonia. Corrib. Lop. Medic; et alios, quos dat Salas Soc. cit. n. 25. fol. m. 437.

(25) Caer. Heriberti Bullar. Tom. x. quas. Sum. V. Precedentia. Nati. V. edem n. 4. Confess. in Gregor. 93. n. 8. Lagan. V. edem. n. 5.

(26) Theat. Regul. Verb. Precedentia n. 7.

Allegatio XII.

220

enim motu estet controversia hec, de qua supra num. 4., dato ab Adversariis libello, P. Generalis excitauit Lectores ad producendam suam; quibus productis, comitatum fuit eorum examen M. R. Procuratori Generali et Francisco Antonio à Roma, qui nunc est Illus. et Rev. ^{Emm.} Episcopus Bisclavet, et ab ipsi emanauit sententia in favorem Lectorum, et P. Generalis ordinauit Minister Provinciali, ut curaret, quod ratis sententia executione mandaretur, quod et factum fuit, nec pars appellavit, et sic transit res in iudicium. que omnia probantur ex copia sententie, authenticis penes me existente, et in Libro Provinciali registrata, et ex ordinatione P. Generalis, cuius transsumptum ad M. R. P. Procuratorem Curie transmissum est. Unde ergo id, de quo indicatum est appellationum in tempore Legitimi non est, in dubium iterum vocari, non possit, ut volunt omnia iura. Liquit, quod super hanc controversiam imponendum est silentium perpetuum.

10. Directur forte ab Adversariis, quod nova Superueniente causa, etiam sententia, que transit in iudicium potest revocari, ut volunt Doctors, et iterum causa in iudicio aetari, et ita est in casu nostro, quia post sententiam Rev. ^{Emm.} Sambuci emanauit decretum, seu declaratio à Rev. Caballo, et confirmata ab Em. ^{Emm.} Barbiano Procuratore, cui facies fuit remissio Memoriali dat à P. Thoma à S. Scuccino super hanc materia à Sacra Congregatione Presupponit, et Regularium, quod cauetur, quod Lectores debent procedere solum in Conuentibus, in quibus actus legunt. Insuper Adua Theat. Regul. V. Lector, refert end aliud Doctorum Sac. Congreg. in quo idem determinatur. Ergo sententia P. Sambuci reuocata est, et contra illam sanctum.

11. Ad hoc autem respondet, quod Declaratio P. Caballi confirmationis est ab Em. ^{Emm.} Procuratore ac Sac. Congreg. nullo modo potest subsistere. Quia illud, vel est declaratum Bulla synodus, vel est dispositum noui iuris, et ut sit sub sistere nequit. Declaratio enim est occulti manifestatio, ut volunt Iureconsulti (29) ideo debet esse de lege, que in variis sensus potest interpretari, et proinde indiget, quod aliquis eam declaratur magistratiter, seu doctrinaliter, vel authenticè, sive auctoritative. Prima declaratio spectat ad Doctors, qui sequi debent Regulares canonicas, et non ex suo cerebro declarationes essent, siveque suppleta Principis absentiam, ad quem pro tali interpretatione estet revertendum, ut ustant iura; (30) Secunda uero pertinet ad legislatorum, ut ex iuriis (31) probat insignis canonista. (32) Concedo ergo, quod Rev. Caballus ponere ut oportet modo declarare super hanc lege, nempe ut Doctor, et ut Superior, tamen distinguenda est, super quo considerit huc declaratio, nempe vel super Statutis vel super Bulla. Si super Statutis declaratio eius potest esse authenticæ, quia ex Statutis generalibus Vallisoletanis 1593. datur plena facultas Commissario Generali Statuta authenticè interpretandi. Sed quia, ut uisum est, Statuta Reformatorum nullam requirunt interpretationem, quia sunt clara, et per puncta distincta statuant precedentiam Lectorum à Guardianis ut Super n. 2. demonstrationem est, proinde nulla potest super illa cadere interpretationis, maxime contraria dispositioni Statutorum, quia non habent insignis commentatoris Statutorum (33) Superioris Generales non possunt declarare Statuta contra litteram, nec in sensu insolito, et consuetudini repugnante. Sic ergo non subsistit eius declaratio. Si uero interpretatio eius cadit super Bullam, dico, quod cum sit iurius axioma. Interpretari est aeris eius uirus est condere, nequivit P. Caballus authenticè Bullam interpretari. Sed tantum doctrinaliter, quia hoc nullum potest Generalis Superior, non uero authenticæ ut probat quidam Doctor de nostra Religione (34) et Bullas authenticæ declarare, Prestat ad Capit. unde P. Sambuci sententia, et eius declaratio lata est rigore Statutorum, quibus consonat Bulla,

(29) Dui. in C. Edita n. 47. C. de idem. Paris Com. 65. n. 5. et 6. Volum. p. Quin. Com. 225. n. 6. Volum. p.

(30) L. uniu. de Professorib. l. p. H. de orig. iur. L. p. H. Si ceruum petatur P. si negotium s. de priu. tradit. cap. a. de Pauli in 6

(31) L. final. C. de leg. l. in Progr. s. de Progr. et leg. s. Sicut 19. q. 3.

(32) Bartos. Aximat. 120. n. p.

(33) Sanctorum Comment. Stat. cap. 12. Stat. 12. q. 4. fol. mihi 956.

(34) Mirand. Manual. Prelat. Tom. a. q. 7. art. 8. fol. 12.

et ita

Afflegatio XIX.

et ita subsistit hec, non vero illa P. Caballi Statuus, et Bulle repugnans. Preterquam quod declaratio est de lege obscura, et dubia ut dixi; à lege hac de prudenter sectorum iam erat adempta dubietas per declarationem P. Iambuc, et res facta erat clara, ad quid ergo nova declaratio contraria iam facit? Si vero decretum P. Caballi est disposituum sui iuris, cum hic sit contrarium dispositione Bulle, et statutorum, clarum est, quod non subsistit, quia nullus Papa inferior potest aliquid contra dicta summae Pontificis statuere.

12. Præterea decretum hoc vulgo tantum la-
rum esse diuinur, nullum enim ipsius ostenditur authentium transsum-
ptum, et cum sit idem iudicium de his, que non apparent, et de his que
non sunt, nullum esse, et factum tale decretum conciudendum est, et adi-
sarijs incumbit onus probandi Legitimum esse. Insuper si fuit latum, hoc
fuit non excitata pars ad opponendum, ut debebat, et prædictum censendum
est subrepatum, et obrepatum. Addo, quod nullibi fuit publicatum, et maximè
in hac nostra Provinciâ, neque promulgatum, ut fuit de ceteris decretis, et hoc
esse de legis substantia docunt Theologi, et Canonisti. (35) Amplius
non fuit intimatum Lectribus, de quorum interesse agebatur, neque unquam
in hac nostra Provincia accepatum, quod etiam necessarium est ad indu-
cendam Legis obligacionem, ut patrum Juris, (36) neque unquam fuit
observatum firmâ manente contraria consuetudine, de qua cum nulla fuit
facta expressa mentio in tali decreto, deo nullum ipso inferri potius præjudi-
cium, quia particulari consuetudini per legem communem derogari non posse-
nisi le ipsa consuetudine fiat mentio expressa, ut postulabat quic-
dam Doctor. (37)

13. Exceptiones autem supradictae, que militan-
tant contra dictum decretum, sive Declarationem P. Caballi, faciunt ex am
contra aliud decretum Em. P. Protectoris, cui remittuntur à Sac. Congregatio-
ne dictum Memoriale datum à P. Thomâ à S. Pereino Provincie
Marchie, qui supplicavit eandem Sac. Congregationem, ut uellet Lectribus
præcedentiam, qua semper justi erant admiseret. Tale enim decretum nec
authentium est, nec fuit factum, citata pars nec publicationem, nec inti-
matum, nec acceptum, nec in usu possumus. Tm P. procurator Generalis
(cui intererat, si decretum tale Legitimum fuisse, eius publicationem
et observanriam curare) quantum potuit recuperauit eius transump-
tum in multis Provinciis Seminatis, ne cum tanto Religionis dede-
cere patrum uiderentur clamore illa furiles, false, et ignominiosos,
qui pretenduntur ab Organatore, ad effectum obtinendi tale decretum, et
persimile, cum ex falso cause representatione originem habeant, ultra pre-
dicta, etiam uito Subruptionis Laborat, et ipsis iure nullum est. Et
quoniamvis talibus exceptionibus non Laborauit, ramen adhuc in nostra
Provincia non ualeret, in qua uiget contraria particularis consuetudo, ut
ius debebat fieri mentio in tali decreto, si ipso debebat derogari, ut
probatum est.

14. Quantum vero ad decretum, de quo fa-
cit mentionem Auda in Theatro Regularium, dico, Tale decretum
ene confitum ab Auctore, nec unquam extitisse in rerum natura, nec
hoc conjecturaliter solum dico (ex hoc, quod Auda non dicit à quo,
uel à quibus, si nempe à Sacra Congregatione) Protectors Generali;
aut alijs emanarit, nec in quo Libro Reges, vel Archivio reperiatur,
nec sub qua die, vel mense factum fuisse, ut adamutum facit de re-
liquis decretis, que refert) Seco certè. Et huius proba sub Secundo In-
vincibilatu P. A. L. Joseph Franciscus à Pagia, sub quo postius pro-
dit liber ille vulgaris ab Auda, nonnulli ex Religiosis huius Provincie

(35) D. Thom. 1.2. q. 90. art. 4. Bonaventura
de Leg. dist. p. 8. p. punt. 4. n. 10. Navarr.
Manual. cap. 13. n. 44. P. Legis. C. de Legib.
(36) Navarr. Rodig. Tolos. Azor. Mirand.
Valent. Nabl. Sand. civat. à Lézard. V. leges n.
36. cap. in istis dicit. 4. C. de quibus ff. de Legib.

(37) Moron. Rego. 4. n. 84.

Allegatio X⁹⁹.

uigore illius daret ut preferetur in illo anno, prenderebant levibus ad imere praeidentiam, et ad predictum Provincialium recursum habuerunt. Vero illi in Bulleum Statutorum, Decretorum et quavis Regulari materia exercitati sime, nonum usum est rale Decretum cum opime cibet contrarium decretum Latinum a P. Sambucis, quod etiam posterior est deinceps illo confecto ab Aida, procedens proinde cum maxima, qua a solet maturitate, et prudenter consuluit Super huc Rev. P. Spinzelum, qui tunc erat Commisarius Generalis. Et ipse respondit, quod facta omni diligentia in nullo libro, vel Archivio reperti numquam posuit rale decretum. Et hec omnia probari possunt ex auctoritate prefat. M. R. Patris. Sed tato, quod tale decretum addetur, adhuc pro nostra Provincia non est ob contrariam particularē consuetudinem, ut Supradictum est. De decreto P. Caballi, et Cm^m. Legatoris, dum Scribe, aerem verbis, et impugna id, quod non sic, nisi ex fama vulgaris. Secreta illa non vidi; Sed mihi relata sunt. Curam apud P. Aduersarios, apud quos assertantur, ut illa viderem. Sed mihi noluerunt ostendere. Si ergo ex alatis rationibus fuit illis sufficiens satisfactum bene. Alter supplies A. R. L. Procuratorem Generalem, ut copiam ralis decreti ad me mitti curat, ut potius iura mea, et Collegorum meorum ualeam tueri. Ita Salve

Jgo Fr. Dd. Cus M^o ab Amens
Sector. Iustitiae.

Papien. Privilegij

Occasio scribendi

Iacto Statuto in Capitulo Generali Toletano anno 1682 de privilegiis Lectoribus Sacre Theologie duodenalibus et in Lectoris emeriti cum precedencia post Exministros Diffinitorum Provincie Reformati S. Didaci renuit Statutum illud acceptare, et denegauit mihi scribenti privilegium Lectoris emeriti. Contesteda lice coram Reu. Generali Allegavi pro Lectoribus, ut sequitur.

Summarium

1. Proloquium.

2. Primum fundationum Adversarium.

3. Respondetur fundamentis.

Reformati obligantur ad alia Statuta, quam Reformati.

Lex, quando diuinur alterata, aut abrogata.

Capitulum Generale potest condere Leges obligantes.

Ministri Generales ligati sunt Statutis Ordinis.

Statutum pro Lectoribus emeritis legitime factum.

4. Secundum fundamentum oppositum.

5. Respondetur ad huc explicitum.

Statutum factum pro Lectoribus obligat.

Quoquemodo Statutum illud, Decretum aut consilium sit, est prae-
dicandum.

Statutum factum à Reformatis fuit, ideo pro ipsis uatum.

6. Tertium communia fundamentum.

7. Respondetur ad hoc obiectum.

Potestas legislativa à quo sit.

Capitulum Generale potest praecepnum facere obligans ad mentale.

Confirmatio in forma specifica quid operatur.

Est noua concessio.

Confirmatio in forma communi nouum ius non tribuit.

Confirmare quid sit.

Confirmatio coniunctionis quid operetur.

Sanctori Doctrina.

Statuta omnia facta à Capitulo Generali censentur ex privilegio confir-
mata à Lex.

8. Quarta ratio ex aduerso.

9. Respondetur ad obiecta.

Omnis electus canonice indiger confirmatione.

Ministri Provinciales agent confirmatione.

Provincialis Statim ac electus, censetur confirmatos.

10. Quinta ratio opposite.

11. Lex iusta, et honesta acceptatione Subdiorum non eger ad eos obligan-

tur.

Subditi nolescentes auctoritate Constitutionis, ac Ordinationes Superiorum
sunt per eos compellendi.

Non requiriunt Subdiorum acceptatio ad ualitatem Statutorum Capitel-

Generalis.

12. Sexta ratio Adversariorum.

13. Respondetur obiectis.

Afflegatio XIX.

Statuta confirmata à Papa in forma communi, possunt à Capitulo Generali mutari.

Confirmatio ex certa Scientia. Si emanauit ad instantiam Religionis, equiparatur confirmationi in forma communi.

Religio potest nouum gradum precedentie insinuare pro aliisque Officiis. Provincie Bononie Refractaria Statutis Generalibus quo ad nouum gradum precedentie suuobruit.

A littera responderetur ad oppositam rationem.

Religio potest nouos Fates Provincie ob merita creare.

Statutum pro Lectoribus emeritis consonat Bulli Urbani.

14. Septima oppositae ratio.

15. Respondeatur ad oppositam.

Innocentius XI. prohibet satisfaktiones Patribus Provincie;

16. Proponitur ultimæ aduersantium ratio.

17. Respondeatur ad contraria.

Clemens VIII. abrogavit Paternitates Provincie,

Jura privilegiantia Magistrorum.

18. Peroratio ad Iudices.

Adsit Dominus.

Nodum in scyros querere, ut ueni-

sonat parens propterum animositatis est. Volenti ardua quæque complanantur; noslens solanum ipsam ut alios inane habet, præterquam somnatur. Nihil non mouet zetus (utinam bonus); Typhonis turbinati ad instar omnia rapit, ruit, uerrat, uel ut mergat uel ut eradicet. In aduentu Melie, nempe in exorte ueritas, Praeua facta sunt in directum (hinc Propheta) et aspera in uias solanas (2) et hæc resera est ambulantum in eum Veritatem. Qui vero mendacium sinceritate fiducient, solana queque asperant, et omnia quamvis solana et certa uerunt in dubium. Preachinges Dei Spiritum Iosius (Simulacrum tamen) mentiuntur, sed male, quem pro oculis Scriptura statuit (a) Spiritus grandis, et foris subuentis moneret, et conterens petras ante Dominum. At, Non in Spine Dominus. Tali spiritu ducentur, ni fallor, qui Statutum à postremo Capitulo Generali factum in favorem Lectorum habitualium impugnaret, ut nullum, traducunt ut ridiculum, ut perniciosem calumniantur. Excurent alij privilegium ignorantie, que ut solo regnet, à throne sui prerogativis fortinam conatur arcere. Ego non ouignam iniurias alteram. Dico zelum, sed non secundum scientiam genitorum in damnum tendens, infilicat charitatem. Hæc languente omnibus rigent, quequid durentur; sed fore tenet pro luce diffundit. Ita exprimitur in oppositionibus jactis contra Statutum, de quo est lis. In re enim clavis diuinitatis obscuritates somniantur, et ut perueniant non nulli, quod dicit passio animosa, sophismata struunt. Trutina ergo iustitia (Rationis nempe) libentur, et apparebit in Statuta iudicij apicem esse eorum sententia minus hadens (3).

2. Prima ipsorum ratio fundatur super Bulla Urbani Octavi, in qua Statutum, Reformatos gubernare docet per solo Statuta Reformationis, que nec alterari, nec immutari possunt, quam à Reformatis iussis in Capitulo Generali. Unde inferunt, non possunt Capitulum Generale huiusmodi Statutum condere.

3. Respondeo. Admittit Bulla compositione, est in ea prorsus consequentia, que deducitur. Denim uel Bulla Urbani excludit à Reformatis omnia alia Statuta, ita ut priuatum quo

ad uia

qui ad alia debent gubernari per ista Statuta Reformationis, vel alia admittuntur ab eisdem pro tempore, et occasione servanda. Non primum quia in Statutis iustis Reformatorum (4) etiam docimur. In case à iis non repugnante, ut quodammodo, che si ricorre à Statutis Generali dell' Ordine, tunc etiam alia Statuta à Reformatis. Servanda sunt, et ex consequenti alia Statuta iuris obligantia valide conditae possunt; que scilicet disponant de ijs, de quibus in Statutis Reformatorum nulla habetur mentio. Si quis autem regi debet talia Statuta declaratur; nempe quod debent conditi à Reformatis in Capitulo seu Congregatione Generali. In case autem nostro nōc dispositio servata est; quandoquidem per hoc Statutum, de quo controvenerunt, nec alterata, nec immutata sunt Statuta Reformatorum, sed ad plus modicata; et hoc ab habentibus legitimam facultatem. Que ut Singularem omnia probentur. Aduersi cum Philosopho, quod Alteratio est transitus de contraria in contrarium qualitatem, et Mutari est aliter se habere nūne, quam prius. Hec autem in naturalibus dicta ad moralia transferuntur. Dicunt ergo ex alterata, cum à contraria in contraria transit, Immutata vero cum Substantia Legis dispositio non substituit illi alia lex; et hoc à fore consuliis (5) vocatur Abrogatio Legis. In case autem nostro nulla dispositio Statutorum Reformationis transit à contrario in contrarium. Si quidem in Statuto hoc non dicunt, quod deinceps aliquo Statutum Reformatorum circa Lectores corrigitur, et aliter servetur. immo firma manente omnibus predictorum dispositione, noui imponuntur, et graves Lectoris obligationes, ob quas certi certi. Si serventur, ut rati est multa, qui sunt minus ad legendum idonei. Lecture renunciabunt, quia pro talibus exercitij ad normam Statuti perficiendis habilitatem non habent cognoscunt, et sic non tantus erit numerus eorum, qui lecturem ambiunt, sed ad legendum aspirabunt tantum docti, et habiles; et ex hoc maior erit studentium utilitas, que omnia non contrariantur, immo congruunt Statutis Reformatorum, que per plures leges proficiendis studiorum procurant, ut patet innueni. Nequit proinde dici per hoc Statutum alterata fuisse Statuta Reformatorum contra Bellum Urbani. Multo minus Immutata sunt ab hoc Statuta predicta, quandoquidem nee verbum quidem in hoc reperiatur, per quod Statuta Reformatorum, aut in ijs, aut in iis sint abrogata. Remaneat ergo, quod solum accidunt de Modis lectionis, in quantum scilicet nouis Modis lecuerint eius Lectores habituales, que Modus in Statutis Reformatis non continebatur. Videamus nūne an talis Moricitatio facta fuerit ab habentibus legitimam potestatem. A peccati iuriis est quod Doctores (6) capitulo Generali facultatem habere condidit. Leges obligantes omnes, qui sibi subsunt. Quia cum leges ad eam communitatem spectent debent fieri à tota communitate, vel à representantibus ipsam, cuicunque est Capitulum Generale quod universam Religionem representat. Et ita Statutis Capituli Generali etiam Generales Ministeria ligati sunt, ut ex legibus canoniceis (7), et ex Statutis Ordinis (8) probant graves Doctores (9). In hac autem pro Reformatis habetur dispositio civitate Busto, Urbani in qua decernitur, quod Statuta pro ijs debent conditi in Capitulo seu Congregatione Generale per vota Reformatorum. Stat autem quod Statutum contrarium factum fuisse in Capitulo Generali per vota concordia Reformatorum. Ecce textus Statuti. Capitulum Generale precepit multos premios magis quam penas ad uirtutem excitari, omnium Vocatum strictioris observantie unanime conservare, ac nemine prius discrepare, Statutum eorum propter statum iuxta normam ab Urbano exscriptam, et ita omnes, ad eos pertinet obligabit. Et hoc fuit fundamentum cui iurixa Sacra congregatio, decreuit, quod debet sustinere Statutum factum à Capitulo Voletano.

(4) Stat. gratia reformat. cap. 12. n. 13.

(5) Bartol. in L. Quod est Via senatus Bati. in L. Qui et a quibus. S. de Legib. Felin. in cap. final de script.

(6) D. Thom. 1.2. q. 9. art. 3. ad 3. syllabus. V. Religio 6.9.6 de Just. 16.1. q. 3. art. 3. Sanchez. 16.6. Moral. cap. a. n. 30. Capri. de Leg. penal. cap. 1. Religio. Tom. p. q. 6.6. art. 1. Suar. Salay. Ponencia proponit. Non sit de his quod sunt à Barth. cap. singulis le Stat. Monach. Mariana Sanchez. Ponencia in Stat. cap. 12. q. 2. Stat. 12.

(7) Viz. cum omnes de Constit. cap. Justum est. Dist. 1. cap. Non licet. Pape 12. q. 3.

(8) Stat. Ord. cap. 8. Tit. de ijs, que in Final. Capit. 3. Quibus audiatur et S. Quibus institutis. Valido. et. 12.9.5. Talmase, et Segouion. c. 8. b. 2.

(9) Cmm. Rodovic. T. p. q. 6.6. art. 3. Hieronym. Rodr. Perot. q. n. 3. Sanchez. loc. cit. p. 4.

Generali 1658. de precedencia danda Proministris etiam Reformati, quod ad Capitulum Generale in Hispania ex Iberiana Familia accedunt, eò quia Statutum illud primum fuerat in Capitulo Generale iuxta formam ab Ordine prescriptam ut dicit Andra (90) et Nos infra reuerasimus.

4 Secunda ratio est, quod Statutum hoc non fuit conditum tanquam Lex firma, sed tantum propositum secundum consilium. Quia inter alia Statuta in illo Capitulo habentur (91) ita. Deinceps si aliquod pro bono Religionis prouidendum fuerit fiat per modum Decreti, et constante per cursum duorum Capitulorum Generalium necessitate, vel utilitate huiusmodi prouisionis in tertio Capitulo Generale proposetur, et acceptetur tanquam Statutum personis valetibus. Ex quo ledeatur, quod hoc Statutum sit propositum pro nunc in Capitulo Generale tanquam Consilium suo postea tempore stabilendum, non tanquam Lex firmata, et proinde non obligat.

5. Respondet ad hoc tripliciter. Primo, quod rectus Statuti additus truncatus, quod si reuertetur integrus, statim apparbitur, quod nihil facit ad intentum Adversariorum. De ego Sincerum prout iacet. Postquam numero primo ducuit correctionem Statutorum Samboe, numero secundo imirando Conscriptiones Sacri Ordinis Preicatorum, qui idem sancxit (92) sic habet. Decernit Capitulum Generale, ut prefata Statutorum correctione peracta, si Deinceps aliquod pro bono Religionis & Vult ergo, quod Statuta, que fieri contingat post correctionem Samboe anorum prius proponantur ut decreta in duabus Capitulis. Non autem solum in Statutis in illo Capitulo conditis, que voluntate legitime facta, volsuit habenduim obligandi, inter quae Statuta est hoc, de quo controvexitur. Interquam quod aut omnia Statuta ibi facta sunt tanquam consilia vel omnia tanquam leges, vel certa tanquam leges, et hoc ipsum tanquam consilium. Non primum quia nunc nullum Statutum ibi positum obligaret, et ita neque obligaret hoc Statutum in facienda præpositione per modum dicens: consilium antequam aliquid ut Statutum firmener, et sic Statutum ipsorum se ipsum distinxeret. Et ultius aliquod Statutum ibi positum (93) pianiens gena & postatarum exequentes Obedientias Generalium non expectata response in Provinciali est usu receperunt, et est in uigore, et a Superioribus Provincialibus, ut Lex firma Sincerè custoditur, ergo signum est, omnia in illo Capitulo ordinata non haberi tanquam consilia. Neque secundum est, omnia alia esse Statuta obligantia, hoc autem pro lectoribus eo consilium ratiuum, quia hoc est voluntarie dictum, quia eodem modo, sub iure uerbis, sub iure sua forma. Sub quod omnia alia Statuta ibi feruntur, etiam hoc Panum est, ut patet intuent. Ergo concludendum est, omnia ibi comprehensa esse Statuta firmata, que vim obligandi ut leges habent. Respondet aliter ad obiectum. Quatis concebat omnia in eo Capitulo stabilita esse per modum dicens, que si constabit per cursum duorum Capitulorum Generalium esse necessaria, et Religionis ualia in tertio Generali Capitulo debent proponi ut evadant Statuta. Quo modo de huiusmodi decisorum necessitate, et utilitate in tempore initii requisito constare debet, nisi in praxi ponantur? Tercio ponentur ibi ratiuum ut modus circa que debent Vocales Speculari, et cognoscere, ut in Capitulo, quod celebrari debet decim, et octo annis post iterum publicationem, indicent constare de eorum necessitate, et utilitate? Hoc est ridiculum afferre; et temerarium est diuere, granitimos Patres nostrum corpus Seraphim Religionis representantes, legem inestam, et intendam nullum. Contra ergo quod sensus illius dispositionis sit, quod Statuta ibi tanquam decreta ad tempus duratur, aut ut in leges perpetuas sue tempore indigenda

(Si eorum)

(90) Theat. Regular. V. Proministri.

(91) Soletan. 1682. fol. 22. n. 2.

(92) Votum. General. Prelaticum Test. 7.
Prolog. Donat. Prax. Regul. Dist. 2.
Tract. 12. q. 2. n. 2.

(93) Soletan. 1682. fol. 23. n. 10.

(Si eorum cognoscetur utilitas) seruentur. Tant ad cognitionem evidenter eorum utilitatis necessaria est praxis. Si ergo ita est. Dispositio ista Statutalis, sit Decretum, sit Statutum, sit Consilium Capituli Generalis, non vero, debet ad praxim reduci usque ad Capitulum Generale de anno 1700. Si Deus dederit, celebrando. Detur ergo Lectoribus serueta Paternitas, et Secores iniucem iniuncta onera prosequantur. Et ex praxi apparebit ex hac premia magis ad laborum Scholasticum accenti Secores, et maiori sedulitate Studij eos inumberet, certe tunc apparebit Decreti huius utilitas, de qua abis modo non potest constare nisi practicetur. Et ita sit Statutum, sit Decretum, hoc nihil refert, quandoquidem siue sic, siue sic est in praxi nonendum. Tertio aliter respondeat ad rationem oppositam. Duxi Signum ex citata Bullam Urbani non posse a Capitulo Generali fieri Leges, que obligent Reformatos, Hoc admittit. Progo se Statutum hoc modo enunciatum de proponendo per modum Decreti ea, que post duos Capitula Generalia debent evadere in Statuta, a quo conditum est. At Capitulo Generali respondet enim ex his principiis non poterit obligare Reformatos, nec ipsi ligare manus, quoniam in Generali Capitulo ipsi pro se possint condire Statuta iuxta Bullam Urbani. At Statutum controversum factum est a Reformatis ipsis in Discretorio eorum, nullo penitus reclamante; ergo esto, quid alia Statuta, in illo Capitulo facta, essent Observantibus Decreta consiliativa, et non Statuta firma, tale non est hoc factum pro Reformatis a Reformatis ipsis. Sed erit uerum Statutum, et firmum Lex.

6. Tertia ratio est, quod Statuta iuxta Capitulum Generalis non fuerunt ab Apostolica Sede confirmata, proinde non habent ullam vim obligandi.

7. Respondet, quod Capitulum Generale habet ex se facultatem condendi Leges, quia potestas legislativa nascitur a iurisdictione ordinaria, et potestate quam Capitulum Generale habet in Subditos, ut volunt iura (14), et Doctoris (15), et proximae potest be- re etiam minima (Si ramen ad Religionis profectum conductit) facere preceptum obligans ad morale, ut volunt Theologi, (16) et ad eius Leges observandas, ut supra dictum est, etiam Superiores Generales obligari, unde maior apparet, et est autoritas Capituli quam Ministerie generalis. Hinc est, quod si Generalis Minister habet autoritatem precinendi, et ferendi Leges ad bonum regimen Religionis, et ad obediendum illi adstringimus ex precepto eminentissimo Regule, a fortiori talis, et tanta autoritas erit parva in Capitulo Generali. Si ergo hoc haberet auctoritatem ferendi leges obligatorias, ad quid necessaria erit confirmatio apostolica ad hoc, quod ab illo Statuta sint ualens? Necessaria est confirmationis Apostolica in forma Specifica, quando in Statutis coniuncturatur, quod quod Pontificis decretis aduersetur, aliter Statuta non ualent cui non potest Religioni contrarium quid Sanctionibus Apostolicis Stanced; et ad hoc, ut ualent, necessaria est confirmationis in forma Specifica, que habet uim nouae concordis, et firmat id, quod inuidendum est, ut tenuit Pota, (17) quia non dicunt Simolex confirmationis, seu innovatio, sed ampliatio et nova concessio ut dicunt Janones, (18) Quando autem Statuta sunt a Generali Capitulo legitime facta, nulla indigena confirmatione. Et si confirmantur in forma communi, nullum ius ipsis accrescit, etenim confirmationis in forma communi nullum ius novum tribuit, sed antiquum collum conservat, ut habetur in pluribus Decretalibus, (19) quia non est nova concessio, sed pura roboratio, ut colligitur ex quibundam Canonibus, (20) et hoc ideo, quia confirmare non est de novo facere, sed roborare iam factum

(14) cap. cum accedit le contract. cap. final. de for. cap. quando de his, que sunt in cap. Novis. cap. Non est de contractis in s.

(15) Varr. 9. 2. Disp. 153. cap. 1. Sua. de leg. lib. 2. cap. 5. Bonac. idem Disp. 9. q. 1. l. 3. Coroll. v. Statutum n. 9. Poderie. T. 9. p. 68. art. 1. Cate. de leg. penal. lib. 2. cap. 1. Donat. Prax. Regul. Tom. c. Tract. 92. q. 2. n. 1.

(16) Caietan. Summ. V. Præceptum. et in a. o. q. 104. art. 4. Donat. Prax. Regul. T. 1. cit. q. 4. n. 1.

(17) Not. Roman. apud Garine. Decin. 593. n. 6. Par. n. Recentior.

(18) cap. Si Apostolica et ibi. Pot. in V. Confirmamus de Lippensi. in 6. cap. quia Diversitas de Conciliis. Pot.

(19) cap. Ex parte cap. Quia intentionis de Priority. cap. Inter Rilevios. Et Ceterum de Pot. Institut.

(20) cap. Quia diversitatem de Conciliis. Pretend. cap. Ordinandum in fin. de Potino.

(29) Pederic. Tom. 1. q. 8. art. 2. Sua. de Leg. lib. 8. cap. 20. Monach. Com. 198. Post quod Erinae. Pein. 123. C. s. recant.

(30) Ensil. 232. V. Solutio. Donat. Prax. Regul. V. I. Tract. 33. q. 2. num. 2.

(31) De Leg. cap. 18. q. 4. Vers. A primum respondet postmodum 385.

(32) Perguin. Comprom. Provin. Par. 1. Tit. de Constitut. Pezin. ad Const. Pyrrhi. S. 4. n. 10.

ut tenent Doctores. (33) Nec ramen dicendum confirmationem Apostolicam esse perperam, vel otiosam, quia licet nouum ius legi facte non addatur ad obligandum, ramen magis certificat subditos de sua obligatione ad talem legem. Seruandam, sicut per confirmationem concessionis habere posse non rei confirmata, tunc, et senior euadit, ut dicit Balanus; (34) Cum ergo Statutum hoc controversum nulli Apostolicis veneti obiciet, ut infra magis parebit, et iuxta formam ab Urbano prescriptam, statutum sit, insulsi est ipsum dicere invalidum, quia non sit confirmatum, etenim, ut solide (modus suus) conculcari sanctorum. Primari Statuta Ordinis ex eo, quod a sede Apostolica confirmata non fuerint, est negare universaliter omnium principiorum lumine naturali nonum (35) Et quamvis ex hucque dictis enarrata sit opposita ratio, ramen adhuc conceitto, (quod falsum est) necesse statutam esse confirmationem Apostolicam ad hoc, quid cum Legis nubent, Statuta Regulacionum non ramen sequeretur Puerorum intentus. Quia Statuta facta a Capitulo Generalibus hoc speciale habent, quod a faciat sint iuxta dispositiones iuris, Statim ac publicata sunt a Sancta Sede confirmata censentur, absque alia speciali confirmatione, et hoc ex privilegio concessum a Clemente VII. Congregationi Clericorum Regulacionum, et a Paula Tertio Societati Iesu, (36) quo ratione decantato communicationis privilegiorum, participant omnes mendicantes. Et ita Statutum controversum etiam ipsum confirmatum censetur a sede Apostolica, quia a Generali Capitulo legirime factum.

8. Quarta ratio est, quod sicut electiones que fiunt a Capitulo cum Generali, cum Provinciali nisi electi vel a Papa, vel a Generali Superiori respectu in eorum officiis confirmantur, ita pariter dicendum est de Statutis; cum non eorum maior sit auctoritas in condendis legibus, quam in electionibus celebrandis. Unde Statuta capitolorum Generalium non confirmata nullius esse proboris, concludendum est.

9. Respondet, et nego paritatem, si quid legem habemus superam in corpore iuris, (37) quod omnis electio ab immediate Superiori confirmari debet, alias electus exercens suum officium eo priuatur; quod etiam disponitur, respectu Ministeri Provincialis in quadam Denedali (38), et respectu eiusdem, et omnium aliorum inferiorum in Statutis Generalibus Ordinis. (39) Falso est autem, quod Minister Generalis electio, que a Capitulo Generali fit, indigeat confirmationem. Quia ex privilegio Clementis Quarti Generalis Minister Totius Ordinis minorum est ipso, quod electus est, Statim censetur debet confirmatus, et proinde ualide sui officij administrationem exercet de quo famoso priuilegio loquantur multis Doctores (40) quod si confirmationem Apostolicam, ut ex consuetudine invalidit, resipit hoc est, ad Lemonianam omnino rem ordinariam Sancte Sed, et ad solemnitatem porius, quam ad necessitatem. Ex alia parte nulla exstat lex canon. Decretalis Sive Constitutionis sive in corpore sive extra corpus iuris, que requirat Apostolicam confirmationem ad hoc, ut Statuta a Capitulo Generali facta, ualida sint; immo contrarium habetur priuilegium, ut dicum esto. Proinde non concludit argumentum petitum a confirmatione electionis ad confirmationem Statutorum.

10. Quinta ratio est, quia nulla lex est obligatoria, nisi acceptetur, Renuunt autem nonnulli Provincie, hoc Statutum acceptare, licet Provincia Romana ipsum acceptaverit. Et exemplum huic alias non debet cogeri; etenim in hac Provincia Patres non habent priuilegiorum, et praemate paternitas datae sacerdotibus neminem habet. Non sit autem in eis Provinciis, in quibus Patres iuxta Bullam precepunt.

91. Respondeas, falsum est, quod nulla lex obliget, nisi auctoretur. Si quidem lex omnis, sive laica, sive ecclesiastica subditorum receptione, vel approbatione non indiget, ut vim habeat obligandi; dummodo sit honesta, iusta, et possibilis, prout docent canoniste, (29) aliter potestas legislatoris esset clusoria, inutilis, et exilis, si ad constitutendum legem, debet expectare voluntatem et approbationem subditorum, ut nonant quidam celebres Theologi; (30) Et proinde subditi non auctorantes iustas leges suorum superiorum, peccant mortaliter, si sint in re gravi, quia iniuriam faciunt legislatori, quem priuaret iure suo, violant obedientię vinculum, et dum recusant subdere, divine ordinationi resistunt. Hinc si subditi nolint acceptare rationabilem constitutionem, debent per constituentem compelli, et puniri, ut probant iuris. (31) Et in facti contingentia, cum Episcopi Veneti et Liguri, noluerint recipere decreta Concilij Constantinopolitanum, gradus excommunicationis fuerit percussus a Pelagio, et a Narsese de eiusdem Pontificis mandato ui armata compulsi ab obediendum ut haberetur in quodam Capitulo. (32) Non est ergo verum leges non obligare, nisi auctorentur, hoc enim nullo iure Cesareo, aut Apostolico causum reperitur. Unde nullam esse requisitam acceptationem a subditis ad hoc quod lex a Capitulo Generali Lata absolute obliget, concludit in terminis dictissimus Regularium rerum Scriptor. (33) Quod autem exemplum Provincie Romane, non quadrat pro aliis, quia in illo nulla est Patronum precedencia, ut est de aliis Provinciis. Dico, quod non cogor, si loqueremur de usu, aut priuata ipsius consuetudine; usus namque Provincie unius non habet vim trahendis ceteras in consensum, cum unaqueque Provincia peculiares, ut locis accomodatae habent consuetudines. Non sic autem in nostro casu. Quia agitur de Statuto universalis legitimè lato; quod si in usum possum est in Provincia Romana, que est normaliter ceterarum, et in qua sunt uiri doctissimi ex Reformationis rigoribus zelanti similes custodes, conuinuit esse ab omnibus recipiendum tanquam Legitimum, et Reformati uite non discordum, et eius exemplum alias Provincias refractorias Statuto illi, aut nimis strictis, aut parum obsequentes Superiorum legibus conuinuit. Quod si in Romana Provincia Patres precedentiam non habent, quid tam? Etiam si eam haberent, non minus Statutu paruerint, hoc enim suadet omnium Patronum illius Provincie Religiosa perfectio. Dicere autem quod in facti contingentia contrarium essent facili, est remeū diuidari.

92. Sexta ratio, que opponitur est Breui Urbani Cerarii. Alias pro Congregatione Generali, in quo decernitur Ordo Servandus inter Reformatos circuā precedentiam, et ita ponitur clausula irritans omnem contrarium dispositionem. In illo autem Breui de Lectoribus habitualibus nulla fit mentis, proinde sicut alijs gregarij fratres debent habere locum iuxta habentes antiquitatem. Unde cum per hoc Statutum istud Lectoribus precedentia decernatur, paret, illud esse contrarium dispositioni Breui, et proinde nullum.

93. Respondeas ad hanc obceptionem duplitter. Primi, quod confirmatio Statutorum facta per illud Breue, non ligat manus Capitulo Generali, quin possit hinc precedentiam Statutum aliquid in contrarium ordinis in illis Statutis posito, aut nouum aliquem precedentie gradum in Religionem instituere. Quia confirmatio in forma communis idem sit quid auctoratum, et favorable non coactuum non importat, quin Statuta si confirmata a Papa, sorsint a Capitulo seu cari, aut mutari, ut dicunt Doctores (34), scilicet resurgeretur in odium, quod est inscrutatum ex gratia. Confirmatio autem etiam ex certa Scientia, si maneat ad instantiam Religionis (prout communiter accidit) equiparatur,

(29) Tabarelli in Proem. Clementin. V. Universitat. q. 2. Turpissim. in S. Ihes. Dist. 4. Syror. Cap. 8. 6. T. 1. P. 9. num. 4.

(30) Bartholom. Medic. 9. 2. q. 90. art. 3. in fin. in reg. ad 2. Suan. de leg. lib. 3. cap. 19. n. 9.

(31) Archidiacon. in S. Ihes. Dist. 4. Hugo in eodem.

(32) cap. De Liguribus 23. q. 5.

(33) Donat. Prax. Regul. T. 1. Tract. 1. q. 19. per normam.

(34) Gorrell. V. Statutum n. 21. Mirand. Tom. 1. q. 12. art. 8. Suan. lib. 6. de leg. cap. 2. q. 2. n. 14. Radr. T. 9. q. 6. art. 5. et 6.

Allegatio XIX.

230

qui ad hoc confirmationi in forma communi quia utraque est auctorita, et non principalis. Et cum Religio habeat ius Cenunianis Privilegijs, ex collectione Leonis Decimi, et Gregorij Decij Decimi, ut referatur à quodam nostro Doctor (35); et confirmatio in forma Specifica et ex certa Scientia sit quoddam Privilegium, sequitur posse Capitulum Generale huic privilegio Cenuniam, et ita Statuta alias leges contrarias Scientias. Sic ex certa Scientia Pace (sed ad petitionem Religionis) confirmari, et ita firmat celebrimus Statutorum nostrorum illustrator (36). Constat autem, confirmationem illam Statutorum, et ordinis precedentie fuisse quidem in forma Specifica, sed ad petitionem Religionis, dicitur enim ibi Notis proprias idem Commissarius Generalis Suppetenti facit, et summis (scilicet Reformatorum Statuta, et ordinis precedentie) pro illo-rum Subsistentia firmiori Apostolice nostrae confirmationis patrocinio com- munire dignaremus. Sequitur ergo, quod Capitulum Generale, non obstante tali confirmatione, si sibi expedire videbitur, ad Religionis tenorem, circa precedentiam ordinem contrarium decernere, et Legitime Stabilire potest. Stine sequitur, quod si potest Generale Capitulum contra ordinem preceden- tie, Stabilitum decernere, poterit à forciori aliquid preter illum ordi- nem stabilire, et ita nouum gradum precedentie in Religione, non pro personis, sed pro officio instaurare, et ita in terminis firmat Audit (37), et ineluctabili hoc argumento probatur. Statuit Capitulum Generale To- litanum 1658, quod Proministi, qui ex Esmoniana Familia ad illud Capitulum accesserunt, vel in posterum ad alia in Hispania celebran- da accedent, gradum (ut ibi decernitur) precedentie habeant. At condit quod Provincialis et Patres Reformati Provincie Bononiæ nobebant hanc Statutis obediens ex eo, quod dicebant, non poterat Capitulum Generale tale Statutum condere contra Breve Urbani circa precedentiam Reformatum. et sic nobebant mutare in possessionem Suei precedentie, P. Saluato- rem à Sacerdotia, qui fuit Prominister. Ita Recursus habuit ad Sacram Congregationem, que audito Ministro et Procuratore Generali Reformatum, nec non Ministro Provinciali Bononiensi. Statutus ser- uandum esse illud Statutum factum in favorem Proministrorum, ut habetur in Theatro Regularium (38), et fundamentum decisionis Sacre Congregationis fuit, quia Statutum illud fuit Legitimè factum, et iuxta normam ab Urbano prescriptam, ut annuit eadem Rector, (39) et nos supra regimur. Patet ergo ex hoc deinceps posse nouum gradum prece- dentie à Religione in Capitulo Generale instaurare, non obstante illo Breve Urbani Decrto, et tale esse Statutum contrarium, quod ex hac ratione pro- batur, ut Legitimum, et ut tale sustinendum. Alter respondet ad ar- gumentum, oppositum Statutum de quo est is, non est contrarium di- positioni Brevis, ergo illud non infringitur à Brevi, per quod tantum irritantur ea, que sunt ipsi in contrarium. Atsumptum patet quia Sta- turum hoc lectoribus habitualibus confit primò et principaliter Patre- nitatem Provincie, et ius plurimæ Subrogationis in Definitorio, et hęc ut potè Substantia Statutum tanquam id, quod peculiarium est, debet at- tendi, precedentia autem est quid consentaneum. Non admittitur autem per illud Breve facultas Capitulo Generale benemeritos de Religione iuri- oecorum laores in Patres Provincie creare, ut pluribus probatur in Orbe Seraphico (40), alter damnandi essent, tanquam attentatores, non vero censendi ut Legillares Legitimi et grauiissimi Patres, qui Patri- ratem Ordinis et Provincie, considerunt aliquibus gradibus, qui ab anti- quo in Religionē non fuerint et à modernis Capitulis Generalibus decuti possent ut hoc remunerarium estet alterius. Si ergo Statutum controversum creat le- gales habituales in Patres, et illis ius Subrogationis tribuit, in hęc nihil

(35) Hieronym. Ordine in Summ.
Resolut. tab. num. 26.

(36) Sanctor. de Pecc. cap. 28. q. 4. Vera.
Ad Secundum Dio fol. m. 363.

(37) Theatr. Regul. Verb. Prudentia
num. 8.

(38) Sac. Congreg. Regular. 7 Septembri
1683. apud Aud. V. Proministi fol. m.
577

(39) Aud. Verb. Prudentia n. 8.

(40) Ord. Seraph. Tom. p. lib. 3. cap. 29. n. 15.
fol. 473. col. 1.

Statutus

statuit contra Breue. Si ipsorum Lectoribus precedentia decernuntur, nihil item fit contra Breue, immo iuxta Breue, quia Pares Provincie iuxta illud debent precedere. Quod si diuersi esse contra Breue, quia Lectores habituales sunt, sicut gregarij Fratres, et non sunt nominati in Breui, et ita alium locum nequeunt habere, ut disponit Breue, nisi iuxta antianitatem Ordinis. Et si modo procederent, fieri contraria Breue. Respondet, negando, quod Lectores huiusmodi censeantur inter gregarios; quia per Capitulum Generale, (quod hoc potest) creari sunt in Pares Provincie, et inter Exministros. Quod si Breue Exministris precedentiam decernit, etiam Lectoribus creatis in Exministros (uigore Breui) precedentia debetur, et ita non habetur statuum hoc ut contrarium, sed unum communem Breui Urbani.

94. *Sepima ratio est, quia ex multiplicatione*
Patrium Provincie, qui satisfactiones pretendunt in Capitulo, oritur confusio in Religione, et apud Superioris discentem. Et multoties isti coguntur pro Satisfactione danda Provincie, Patribus, et in Superioris Locales nonnullos defectuosos in sufficientia uel moribus, cum publici boni iactura. Et ob id debent portius minui, quam augeri Patrias Provincie.

95. *Respondet, huic incommode post Urbani*
Circulum satis esse prouisum (utinam cum fructu) a Sanctissimo D. N. Innocentio Vndeum ser Bullam suam, (49) per quam abimuntur omnibus Provincie Patribus quantumvis graduatis pretensiones Satisfactionum in Capitulo et Congregationibus. Unde ut sit adduta ratio pro deneganda Lectoriis Paternitate. Dico insuper debitum rationem illam, si quidem argumentum hoc militat contra Pares Exministros. Ita si quidem dominatus maiores habent adherentias, et dominationes etiam priuati pretendunt, et sunt in maiori numero, quam unquam possint eis Lectoris; si quidem unus tantum potest esse Lector habituialis Pater, et antequam evadat talis, requiriatur Spacium duodecim annorum: ab hoc tempore quatuor ad minus erident Exministri Patrii, et potest esse quid Lector habituialis Pater uiuat in Paternitate per triginta annos, et hoc tempore multiplicabuntur Decem Exministri, et unus tantum erit Lector Pater Provincie. Ut nunc somniata pericula. Patrium multiplicatio; si in unaquaque Provincia unus tantum Lector habituialis fiat Pater. Bone Deus, que iustitia regula inter Reformatos servatur. Homines nullius frugis, ad genium tantum, et ingenium Domini nostri (quoniam benevolentiam uili obsequio sibi comparant) conformati, post duos Guardianatos, uel res ad Diffinitionem, et Provincialatum remununtur, que bene uel male absolute, nullo preiudicio Syndicatu puniente, remanent. Provincie Pares privilegiati ex alia parte Lector, qui in Speculando, Subiendo, docendo ut noles duxit in Somnis, Sudores sparsit, et complexionem uirata, Sanitatem in Studiis consumpsit, cum tanto Religionis decole, et profectu in arti iuuenibus dissipatis, post quindecim annos Laboris parua hac mercede donatur, et erunt homines ita inuidi, ita uirutis bores, ut et hanc qualitercumque uelint ipsi denegare, retentia aliquam tanquam Sacrosanctam Exministrorum Paternitatem? Quid iniustius? Respondent isti Religiosi perfectionis Sycophanta. Lectoris debere a Domino expectare mercedem Laboris. Non ab uno. Sed res his, et quare nos non uultis expectare ab eodem premium Laboris exantlat in Provinciis regendis, et quare non renunciatis priuilegio Paternitatis? Ita no[n] uolunt ipsi. Sed uolunt et a Deo, et ab hominibus premiare, eo quia in gubernando, et Deo servient, et hominibus persunt. Et ego subiungo; idem pertinet Lectoris, quia in docendo, Deo famulans eius Diuina mysteria explicant; Student propositu proximonum, quoniam mentes scientia illuminant; equum ergo est, ut et ab hominibus eomodo, quo possunt et a Deo ea mensura, qua merentur, recompensentur. Quod si blesita Militans

(49) Bull. de Perpetuando custodia in ep. F. R. Brantii 1629.

Triumphante: Se debet captare, quomodo Lectores habituales in Minorica Reformato Familia nullam habebunt preeminentie mercedem, si iuxta dictum Salvatoris in Triumphantem. Qui fecerit et docuerit, hic maiorum in regno celorum. (44) Et qui ad iustitiam erudiunt multos, fulgebunt sicut stelle in perpetuas eternitates? (45)

15; Ultima ratio est, quia hoc praelatum (aiunt) est ambitionis incentium, quia quilibet quaquam eum uollet esse Lector, ut rati Paternitate fruatur, et ex hoc magna suscitabuntur in Provinciis violentie. Proinde, ut quietis publicae turbationum non debet admitti.

17. Respondes, quod hec ratio magis urget ad Paternitates Exprovincialium eliminandas, quam ad ipsam Lectoribus denegandam. Si quidem Paternitas, que remanet exministris, est Stimulus ambitionis, ad quam exsplendam confundunt diuinam, et humana quaque ambitionis, ut cum desiderabiliter pauper, et irremediabiliter iamra ubique cernimus. Non omnes possunt Lectoram pretendere, quia non omnes habent habilitatem ad Legendum, multi minus ad publice defendendas Theses, ut statuitur, si debent Paternitate postiri. Certe miti, cum hoc nemo, pauci admodum inter Reformatos ambient Lecturas, et h[oc] erunt illi Doctri et habiles, quia publice debent facere pecunium sui. Mala ambitione hec faciat, si solo instinctu ambitionis procedendi, Lectoram procurabunt, non tamen erit ita monstruosa ambitione Lectorum, sicut eorum qui nulli fulti meritum inhiant Provincialatam, ad qualem frequentius, et fauilius peruenitur uel munieribus, uel obsequio, quo Predominantium in Provinciis benevolentiam sordidissime augurantur. Tareor Paternitatis praerogativa exitiosa Religioni est, quia perniciosa ambitionis est fomes. Si ergo hoc a Lectoriis tolli debet, tollatur ab omnibus alijs, in quibus est antiquior, et frequentior abusus, quam possit timeri in Lectoribus, in quibus nuperimus est, et adhuc radices non egit. Remaneat sola Paternitas Ordinis apud exministros Generales ab Exprocuratibus, ex Difinitivibus generalibus, et ab exministris auferatur, saltem inter Reformatos, qui zelantur super euangelizatione ambitionis. Tunc ergo animo erunt Lectores. In tantum queunt habere praerogativam, in quantum uident alios cum minori labore premiantur. Inter semestrum ad Hispanias, Secretarius Generalis per solum triennium inter Reformatos in sacerdotibus, et Proministris Paternitate premiatur; et nullus contra hoc multitas, nec Lectores de sibi adempta procedenda ab illis sunt conquesi; et cursus tant laboris per quinduum annos non prominatur in Lectoribus. et si equidistantem premium decernit Capitulum Generale, omnes ad arma ad Lectores impugnantes conuertabunt? Quid monstrum est? Mira loquar. Paternitatis Provinciis privilegias in Ordine abrogariuntur. Clemens Octavianus, et Gregorius XV. (46) nullam Paternitatem concedebant sacerdotibus gubernij Statuta Reformato de anno 1625. Sed absolute officio, incedebant iuxta Ordinis antianitatem. Anno 1642. decernitur exministris Reformatis Paternitas et privilegium procedenti, et confitetur Primarii Generalis Reformatis ordinem illum procedente pugnare contra Apostolicas Constitutiones (Ordinem in eisdem Statutis circa precedentiam stabilitum cum nonnullis Constitutionibus Apostolicis non concordare), sunt uerba Petri Bruei Urbani. (47). Et tunc nullus ex Reformatis zelatus est pro Materi Sud, nec impugnauit huiusmodi Statutum innatum ambitionis in Reformatione. Sed omnes laudarunt et recuperarunt. Nunc uult pro uno Lectore Paternitatem decernere Capitulum Generale, nulla lege in contrarium reclamante, et clausum insonans omnes armatis zelo exterminande ambitionis. Si zelus hic bonus est debet end iustus, et si iustus, omnibus debet esse equalis. Si arcen debet a Lectribus ambitionis

(46) Clement. 8. Condit. Seraphicus
ordained 16. Aprilis 1600. Gregor.
XV. Militantis na. Id. 1622.

(47) Urban. 8. Alias pro congregacione
22. Decemb. 1642.

incentiuā Paternitatis, auctor etiam ab omnibus alijs, Ex generalibus exceptis. Tunc quiescent Lectores. Nec tamen laudabile per hoc dixerim, e medio tollere in Reformationē graduatorum Patrum prouidentiam, et metiri Religiosorum dignitatem à sola antiquitate habitus; dignitas enim hec est praestantia uini, et usus, quibus sola annositas pretium det, turpissimum namque est Aristocraticum laudabile regnum ad turpem Clugachiam intulere. Tantum isto, quid si Paternitas est de neganda Lectoribus, et etiam ab alijs tollenda; et si alijs resiliuerint, etiam Lectoribus, ut par est, concedatur. Quod nam in laboris unquam sine premio reliquit? Divinum decurrit. Non alligabis os boui misteriarante, et dignus est operarius mercede sua. (48) Ex arcum Magistri, ac Doctores, qui in Scholis legunt dignitatis prerogativa ornat, et inter omnes illustris Imperialis Palatij ahamit (49) Militare decreuit, quid si gradus ceteris antecedat, quam labor prolixior, et Stipendia meliora fererint anteire. (50) Canonium Statuit, Tushom ene, ut illa honoris unquam Stipendium, qui Laboris impendunt obsequium. (51) Si ergo per quindennium tantum laborum exhibent Lectores, et quomodo debita perferunt mercede fraudari? Nec ista à solo Deo expectari debet. Si quidem, si Laborantes pro Ecclesia, stipendia debent recipere ab Ecclesia, ut habet canon (52) etiam Lectores debent non solum à Deo sed etiam ab illa Religione, pro qua laborant, consequi honoris Stipendia. Nec hoc cum Reformatā professione sognat. Quia remuneratio Laboris in docendo, fuit coqua Religioni Minorum, in qua uiuente adhuc Seraphicus Pater, primus Lector S. Antonius de Padua Bononie docebat fuit à nostro Patriarcha uocatus eius Episcopus, exercitū legendi prerogativam comparando dignitati Episcopi, cuius munus est ex proprio et porti. (53) Et hoc Doctorum. In primo itidem seculo, dum purissima uigebat regula observantia, et cum ueroris uirtutibus humilitate fulgebat Minorum Religio, Magisterij gradu multis cum alijs privilegijs decorabantur qui Lectore cursum fuerant emensi. Non est ergo cur causetur hoc statutum tanquam Reformatæ profecionis. Sicutum cum multis maiores prerogativas haberinte Lectores, quando defecata Sanctitas florebat non adhuc relaxata Religio.

98. Perpendita ergo sapientissimi Patres, ac equissimi Iudices debitatem, et apparentiam ponam rationum, quibus iniuriantur iusti honesti ac utilitati huic Statuti impugnatores. Sognosse istos non bono zelo, sed lenienti inuidie oculo duci. Animosam ponderare censuram, istorum, qui se lmin. Pro rectori injurios, Rev. Generali: Retractarios, Capitulo Generali rebellis, et consummatis produnt, impugnando Statutum à Reformatis in Capitulo Generali nullo sensu repugnant Sanctum, à Rev. Generali paternè publicatum, ab lmin. Principe ac Vigilantiis Protoco. re consideratum, examinatione Laudatum, approbatum, confirmatum. Nec diffido uos pro iustitia in favorem Lectorum sententiam laturos, dum ad Lectores Theologos honorandos prægerminentia, et uenerandos dignitatē suorum memorialium in ultimis ita iuri tabulis observatores filios ita monuit Seraphicus Patriarcha. (54) Et omnes Theologos et qui ministrant nobis Sanctissima uerbis Divinae debemus honorare et uenerari sicut que ministrant nobis spiritum, et uiram. Ita Talua semper.

Dr. Lud. M. ab Ameno Lector Sac. Theol. Emeritus, et Procur. Pater?

(48) Corinth. cap. g. uero. q.

(49) Bartol. in Ap. n. 15. l. de Digni. u. in S. C. de nouo. P. fac. n. 11, et in C. Alexan- drinus n. 9. de Decurio.

(50) L. Remo C. de Off. Magist. Offi.

(51) cap. Sacros. s. q. a cap. Charitatem. s. 2. q. 2.

(52) cap. Culcius. h. s. 2. q. 2.

(53) P. Vir Timorh. cap. 3. n. 5.

(54) Testament. S. L. Francisci

Producta iudicialeiter Supradicta Allegatione, Pr^o. Generalis commis-
sit Aeu^m P. Carolo Franciso de Varisio qui fuit postea Commis-
sarius Generalis, et P. Philippus à Castro S. Petri Lector Sacrorum
Canonum visionem cause, et ut referent cum non. Qui Volum se-
quens dederunt.

Vixit, et naturi consideratis, de mandato R^m. Pr^o. Ministri Gene-
ralis rationibus, ob quas Difinitionum Provincie Reformatae.
Didici renuit acceptare Statutum in ultimo Tolitanu Capitulo Generali
omnium Reformatorum Nobis conditum, de danda Provincie Lacuni-
tate Lectoribus, qui per duodecim Annos Sacram Theologiam, vel
iactu docuerunt, vel in futurum docebunt, et equali Tertilitate personis
responsionibus a P. Ludouico ab Ameno in favorem statu, atque
Lectorum exhibitis; Siue iesemus, rationes illas, ut votis insulsa, nul-
litas eis roboris, et firmitatis; ita responsiones iudicamus omni cal-
culo dignas, cum ex Legibus nostris, nec non rationi Sint consone,
Virtus promouende cooptata, premio iussi reddendo de Religione
benemeritis quadrantes, nec discipline Strictioris Observantie ullae-
nus aduersantes. Unde prefatum Difinitionum putamus esse, con-
meliori modo cogendum, non solum ad admittendum Supradictum
Statutum ranta Solemnitate Stabilitum, sed etiam ad conferendum
Supradicto P^r. Ludouico Ex-Lectori actualium possitionum præmij in
codum Statuto præfixi. Cum hoc tamen, ut in posterum i^m ranta huic
modi principia quæ grandio posint, qui publicè Scholasticæ exercita pro-
titerint, quemadmodum in prelibato Statuto consuli præfinitur. Ita
ex sonetum S. Petri in Monte Aures de Urbe die 8ma quart. 1604.
P. Carolus Franciscus de Varisio Consultor deputatus, censes.
Ita censes ego P. Philippus à Castro S. Petri Lector Sacrorum Canonum.

Audito Voto prædicto, uoluit ad abundantiam Pr^o. Generalis audire ad
huc grauiores Patres Reformationis, qui exprimuntur in sententiâ quam
postea nulius sequitur.

In controversia coram Nobis excitata inter Difinitionum et nonnullos alios Pa-
tres Provincie S. Didaci Seuit. Observantie ex una et P. Ludouicu^m Maniu^m
de Ameno ex altera parte, de, et Super validitate, et observantia Starki facta
a Discretorio Reformatorum in nuperissimo Capitulo Generali Tolitanu circa Pa-
ternitatem Provincie conferendum antiquiori ex Lectoribus, qui per
duodecim annos Sacram Theologiam docuerunt vel docebunt, ui-
sis per Nos, et examinatis rationibus hinc inde adductis, et au-
ditio uox quinque Patrum ex grauioribus, tempore Bernardini à
Bisignano ex-Procatoris Generalis, et Reformatæ Provincie Ro-
mane Ministri Provincialis Francisci Mariae de Bonaria Dif-
initionis ac nostri Secretarij Generalis Josephi à Leonè nostri itidem
Pro-Secretarij Generalis pro Ustramontana Familia. Caroli Fran-
cisci de Varisio Romanæ Provincie Latris, et Supremæ ac Uni-
versalis Inquisitionis Qualificatoris, et Philippi à Castro Sanc^ti
Petri Lectoris Sacrorum Canonum in nostro Conventu Sancti Petri
in Monte Aures, dictimus, et decernimus, prefatum Statutum
esse seruandum in unaquaque Provincia Reformatæ, et execu-
ti demandandum, seruata forma in nouissimo Capitulo gene-
rali Tolitanu prescripta sub pena latis in nostris Constitutioni-
bus Generalibus contra inobedientes, et contumaces, et alijs arbitrio nos-
tro, et Successorum nostrorum infligendis. Et principi prædictum

Patrem

Congregatio X. 1999.

Parvum Sudorium Marium de Armenti, qui ipsa Sudorem, et
amplius annos Sacra Historia currunt abducere inter ex-Mi-
nistros Reformatoe De Concilio Sankt. Petri consuetum Declarar-
mus et ut talen ad omnius ruinendum esse mandamus cum
omnibus segregantibus, quibus eam Provine Laret gaudere
sub signis Iurad communione contra eos qui huic nostrae Cen-
tie refugio fore suspirant. Dat E. Romæ die vigesimalis
Decembris. 1682.

Opus Terry et Marinæ
Offic. Offic. Clementis

¶

Allegatio XV.

Provincie Tuscie Privilegij
Occasio scribendi

Pater Octavianus à Sancto Petro in Balneis Provincie Reformatae Thusciae, cum cursu dodecennalem Sacre Theologie post debitam Lecturam Artium absoluit est, petiit à P. commissario Generali (ad quem transmisit authenticā documenta sue Litterae) ut ad normam Statuti Tolentini 1662. confirmari per Breve S. Memorie Innocentij XI. declararetur Lector emeritus. Petentis vero se opposuit Dr. Ioannes Maria de Florentia eiusdem Provincie, pretendens sibi deberi rale honorificum ex eo, quod prius absoluit per Lecturam, quam meus Principalis.

Dedicti utrinque iuribus coram P. commissario Generali commissa sunt curā duobus Patribus, ut ratione & uniuersitate partis libarent, et cum uno referrent. Tuerunt isti in Sententiam deberi vicariam P. Ioannis Marii ex hoc fundamento, quia non constabat, quod P. Octavianus fuisse legitime institutus Lector Artium, nec ea complete legi habet, quamvis plene probatum remaneret, quod Principalis meus cursu dodecennalem Theologie terminauit ante P. Ioannem Mariam propter ipsum Iuxta hoc rationem Sententiatum fuit contra P. Octavianum, qui applicationem interposuit, prouocando ad Tribunal Em. Protectors, et ad eum fauorem allegans, ut sequitur.

SUMMARIUM.

1. Conclusio principalis
2. Proponitur Statutum a quo procedet solutione.
3. Examinatur sensus Statuti.
Labor Lecture Theologiq digniori premio, quam alię Scientię muneras.
4. Lectores Theologi Statim ac instanti sunt, porciuntur pugnativa.
5. Privilegium immunitatis conferuntur Personae ratione Ordinis, non aut ratione aliorum Sacramentorum, que Ordinem supponuntur.
6. Legati Apostolici institutorum, qui sunt Cardinales, seu Episcopi.
Legati Apostolici president in Concilij.
7. Exponitur sensus Statuti.
8. Non subsistit dispositio conditionata, non purificata conditione.
9. Continuatur dispositio Statuti.
10. Opposita contra dicta.
11. Respondetur per dilemma.
12. Tanguam non approposita est conditio, que habetur ex natura accus.
13. Debet quis minoribus disciplinis attuerere, priusquam maiores aggrediantur.
cessante causa finalis legis, cessat ipsa lex.
14. Conclusio precedentium rationum.
15. Probatur conclusio principalis per viam fact.
16. Nemo debet nupculare ex culpa aliena.
17. Actus presumitur factus iuxta requisita.
18. Proponitur alia obiectio.
19. Satisfit obiectio.

20. Negat

20. Negquid in factu subsistit fundatum Aduersarij.
21. Privilium debens aliorum ius recipit tantum strictam interpretationem.
22. Sententia Consulentium L. Commissarium Generale est contra L. Aduersarium.
23. Clavis posita in fine dispositionis referatur ad omnia precedentia, ad quae potest referri.
Conditione requisita à Statuto, debet purificari.
24. Probatur, L. Aduersarium non laudabiliter docuit Philosophiam.
25. Concluditur, per Aduersarium non posse consequi privalium Lectoris Emeriti.
26. Prioratio.

Adit Dominus.

1. In causa hac, pro qua scribo pro veritate manifesta est iustitia, que Stat pro L. Octavianus, unde renocanda uenit sententia contra eum latet, tanquam ea, que emanauit supposito fundamento, quod non subsistit, neque in iure, neque in factu.
2. Ad convincendum ergo insubstantiam eius in iure necesse est uita Statuti examinare, et sensum atque. Sic ergo donat Statutum. Capitulum Generale :: Statutus dicitur, qui integrum Philosophia cursum et Sacram Theologiam per duodecim annos laudabiliter docuerunt.
3. Mens ergo Statuti non est nisi primi laboris eorum, qui per duodecim annos lectionem Theologie exercuerunt, sicut enim per ceteris doctrinis, excellentior est Theologia, tum ratione dignitatis obiecti tum ratione maioris utilitatis, quam quevis alia disciplina; ita equum est quod etiam compensetur in ea profienda labor digniori premio, quam reliquo (1).
4. Et ita uideamus, quod alijs Lectoribus, siue Artium, siue Theologie, Morali, siue Mysticæ, siue Regule, nullum honorarium tribuuntur, quantumvis per multos annos aliquis illarum disciplinarum sit professus, sola uero Theologia Scholasticæ ratiōnū munera tur, ita ut Statutus ac aliquis est institutus, et exerceat illius lecturam post Diffinitores actuales potius precedentias ad normam constitutionum Urbani VIII. (2)
5. Dum igitur Statutum supra uitatum remunerat Lectionem emeritum, precedentias supra Diffinitores, quaeque quod hoc facit praeceps contemplationem Lectionis Theologie, quantumvis mentis nimirum facit de complexe cursu Artium; sicut enim Lectura Artium nihil confit, ut per eam aliquis precedentia sociatur, sed praeceps illa gaudet, qui Theologiam actualiter legit; ita pauciter precedentia, quae importatur per gradum Lectionis Emeriti praeceps eu ratione eiundem Theologie per duodecim annos lecit, et ad illam nihil confit Lectura Artium, sicut privalium immunitatis praeceps ratione ordinis conseruit Clericos et sicut ordo supponat confirmationem, tamen immunitas non sibi proueniat in confirmatione, sed praeceps per Clericatum (3)
6. Quod patere potest ex simili, in quo curia eadem ratio Legati enim Apostolice, sedis regulares non instituuntur, nisi sint cardinales, aut Episcopi, (4) et isti in Generalibus Concilis president, et precedentiam non ceteris ex eisdem Metropolitis, Primatis,

(1) arg. text. in l. 50. et l. Honor. §. 2. rendonum f. de Munier. et honor. l. final. §. Similiter. Cde Albu, et patru. cap. Cum Secund. de Pictor.

(2) Aslai pro Congregatione d. na. Decembr. 1642. Stat. Gen. Ord. Cap. 8. §. 53. n. 11. Stat. Deform. cap. 8. n. 50.

(3) L. S. l. Presbyterum l. Gen. Clericorum de Episc. et Cei. arg. cap. 3. de Sadi. cap. 6. via S. Maria re Confit.

(4) gloss. in cap. 5. de off. Legat. in 6. Cabal. Not. Iur. Canon. Theos. et prax. lib. p. cap. 15. n. 12.

(5) Trident. sess. 2. n. 3. Gregor. VII. lib. 2.
post. epist. 55. Laur. V. segat.

et Patriarchis obtinent, (5) non potiuntur autem tali honorifice ratione
Cardinalatus, sive episcopatus, sed preceps ratione legationis; ita ut
Legatus Pape, qui est simplex Presbyter, seu Diaconus deputatus ad
taliter praesidendum, non minus procederet praedictos, quam si esset cardi-
nalis, aut episcopus. Ratio si quidem praesul talis honorifici est officium
legari Apostolicum, quod gerit. Quantumvis ergo Legatus in litteris suis d-
cat, se tales episcopum, sive Cardinalem suum Legatum institueret
ad praesidendum ramen gradus Episcopatus, seu Cardinalatus ibi expressus
est enuntiatrice ratiom, nec aliquo modo facit ad conferendum ius pre-
dicens ei, qui instituitur Legatus; potest enim sic institui, quantum
lib. p. epist. p. ex 3. Gregor. VII. lib. 6. epist. n. uis in illis gradibus non esset. (6)

7. Non aliter est in casu nostro. Si qui-
dem dum dicit Statutum, quod honorificum Lectoris Emeriti conferatur Mi-
qui prior est inter illos, qui integrum Philosophie cursum, et Sacrae Theo-
logiam per duodecim annos laudabiliter docuerunt, debet accipi sic, quod
cursus Philosophiae completeris ponitur ibi enunciatio et non tanquam
causa conferens ad producendum huiusmodi honorificum, sed tanquam qua-
litas, que regulariter in quoque Lectoris Theologo reperiatur. Quemadmo-
dum enim regulariter non instituuntur quis Legatus Apostolicus, nisi
Cardinalis, aut episcopus, ita regulariter non creatur quis Lector Theo-
logus, qui prius Cursum Philosophicum non compleverit iuxta Constitu-
tiones. (7) Sicut ergo Legitimi presideret Legatus, qui non esset Episco-
pus, aut Cardinalis, quia ius praesidendi sibi confertur ex officio Legationis;
ita et honorificum Lectoris Emeriti conferri debet ei, qui per duodecim annos
Theologiam docuit, sicut Cursum Philosophicum non absolverit, quia pre-
dicta ratio praesidandi inter nos confertur ex sola Lectura Theologie.

8. Et magis confirmatur ex eo, quod in
Statute, Lectura Cursus Philosophici non ponitur conditionaliter, sed
tantum demonstrative; non enim dicitur, Si integrum Philosophie
cursum persequitur quo casu Statutum importaret conditionem, sed dicit
tantum demonstrative, qui integrum Philosophie cursum, et Sacram
Theologiam & Explorati proposito iuris est, quod demonstratio quantum-
vis falsa apposita in dispositione, non uitiat dispositionem, quando
aliunde apparet clara mens disponentis; quod ramen Secus est in
conditione, qua non purificata, non subsistit dispositio affectata per
eam ut resoluta Ture consultus extulerit. (8) Unde Legatum ita
concepit. Titio qui negotia mea curavit; vel quia negotia mea curavit,
centrum lego; ualeat, sicut Titio negotia non curauerit. Non ualeat
ramen, si Testator conceperat Legatum conditionate. Sic, lego centrum
Titio, si negotia mea curaverit, si enim non curavit Legatum non
debetur. ex uulgatis iuribus.

9. Ita est in casu nostro. Et enim mens
Statuti est, premiandi Lectores Theologos Duodenales praecedentia an-
te Diffinidores, sicut ipsis ex propria Lectura Theologie actuali dat
praecedentiam post Diffinidores. Dum ergo dispositio Statuti continet
illam clausulam, qui integrum Philosophie cursum ibi apponitur de-
monstrari, et non conditionaliter; prouinde sicut falsa in aliisque
casu reditur demonstratio, renet ramen dispositio Statuti, cum abunde
sit clara mens eius, nempe premiandi tali honorifice Lectores, qui The-
ologiam duodenio legerunt; non renetur uero, si talis clausula esset
apposita conditionaliter, licendo; si integrum cursum, aut dummodo,
aut cum hoc integrum cursum, non adimplita enim conditione, illa non
ualeat dispositio statutaria.

Nec dicendum quid Statutum haec regat,

puta

(9) Stat. Refr. cap. 5. num. 18.

(8) in L. Demonstratio R. de Condit. ex
demonstr.

Allegatio XV.

239

poura cursum Philosophicum integratum, et Lecturam Theologiam duodenalem; quandoquidem ponitur ibi dictio et, que copulat illa duo membra, que sunt due conditiones requisite, una quarum claudicante, corrumpit dispositio.

91. Quia illa duo rationabiliter, vel concurserent ex equo, ad promerendum tale premium, vel unum pro aliis. Non primum quia irrationalibus prorsus erit, quod Lectura Artium, que ex se nullum premium nec meretur, nec recipit a Statutis, in hoc casu intendit exaltaretur, ut duodenio Theologico equivaleret. Non secundum, quia requireretur, quod quodlibet illum, ex se aliquod premium importaret, unde simul copulata aliquod maius consequentur. Sed hoc esse non potest, quandoquidem, ut dictum est, Lectura Artium nullum premium ex se importat; Sequitur ergo quod illa duo non erunt, neque ut duae conditiones ex equo, neque ut die, quarum una magis, et alia minus ex se operetur, et si illa dictio et non erit copulativa inter duas conditiones illa modo, sed propter coniunctivam illius, quod regulanter presupponitur, cum eo, Super quo cadit precise dispositio.

92. Quod magis claudicatur ex hoc, quod superbia, et pro non apposita consuebat conditio, quando requiritur ex natura actus, super quo cadit dispositio, unde licet illa minime adimplatur, tenet tamen dispositio. (9) Proinde si dispositio cadit super aliquo actu Lictu, qui debet fieri de Licentia Principis, tenet dispositio, et actus fiat absque tali licentia, ex rure enim, quod per Legem permittitur actus, Licentia Principis non est constingens conditio actus, ut possit illi aptari dispositio. Pariter Legatum facit Tiriq duodenani cum nupserit, si nubat ante duodenium ex causa, debetur Legatum conditio enim talis etatis, cum prescribatur a iure, non est restrictiva, sed demonstrativa, et licet minime implatur, tamen ualida est dispositio. Pariter conditio que racie inest actui, si exprimatur in dispositione, non reddit eam conditionem, sed habetur tanquam demonstratio, ut decidit Iurconsultus. (10)

(9) Ball. Consil. 474. in princip. lib. 2.
et Consil. 992. n. 3. et 4; et Consil. 183. lib. 3.

93. Ita prorsus est in casu nostro. Etenim cursus Philosophicus integrus est ordinatus a Lege nostra Statutariorum que uult, nullum institui posse in Lecturam Theologum, nisi cursum Artium preligerit, ut prius in minoribus Disciplinis atqueat, antequam maiores aggradatur, (11) est etiam conditio, que racie inest actui ex ratione suadetta. Dum ergo decimus honorificum Lectori duodenale Theologum post integrum cursum philosophiae, huc clausula, ut poterit quisita a iure non est conditio restrictiva actus, puta Lectura Theologie duodenalis, sed demonstrativa eius, quod regulanter fit. Quia si illa ex aliquo casu non sit impleta tamen auctus adhuc cadit sub dispositione. Unde si aliquis excellenti doctrina possens, ex hac apostoliceatur Lecture Theologica, absque eo quod ait prelegisset, ab eo lato duodenio Lecture, optimè esset promeritus honorificum Lectoris. Emend. licet cursum Philosophicum non peregrineretur, quia intentio Statuti quoque requirentis Lecturam Artium est ad hoc quod qui debet legere Theologiam, sic bene uersatus in minoribus; excellentia autem doctrina, in eo, qui ab solito ad Theologiam esset promotus, dispensaretur in tali casu a Lectura Artium, quia cessaret causa finalis Statuti ordinantis Lecturam Philosophicam ante Theologicam, colligunt enim causa finali Legis, cessat ipsa lex. (12) et ita optimè intraret dispositio Secundi Statuti prouiantis honorificis Lectoris Emend. Lecturam Theologum duodenalem.

(10) in L. In conditionibus f. de condit. et demon.

(11) L. Magistros. C. de prof. lib. 10. Stat. Reform. cap. 5. num. 18.

Ex his ergo apparent fundamentum sententia

(12) L. Adigere d. quamvis f. de Part. C. ment. 1. et lib. Can. Florent. not. 10. de Judic. glos. in L. Cum tale d. falsam. in V. Non eshev. f. de condit. I. B. Nicola. Reg. ius. Tom. p. lib. 3. fol. m. 136. V. Causa Legis.

Allegatio XV.

Sed contra Principalem meum, eo quia non constet de integro cursu studiorum secuto, esse in iure nullum, quia talis clausula nullo modo in Statuto est conditionalis, sed pura demonstrativa; que, sicut aliquando non verificetur, tenet tamen dispositio.

25. Dico Secundo, fundamentum predicationis non subsistere in facto, etenim Pr. Ceruianus Principalis meus fuit Legitime institutus Lector Artium, et Cursus Philosophicus cum incepit, et in regraliter absolvit. que, cum sint facti, probantur per authenticas et Legitimas documenta attestacionum iuratarum, que, hic annexantur. quod enim ipse institutus Legitime sit in munere Concionatoris, et Lectoris a P. Commiatis Generali Bonaventura Caballo patet ex transumpcio authenticis Patentibus dat. 8. Junij 1664 (13)

Lit A. quod vero Legitime institutus sit in exercicio Lecture Artium eodem anno in Conventu Montis Caroli patet ex attestacionibus iuratarum P. Bonaventure de Ambra illius Conventus nomine Guardiani, P. Genesii a Sylvia polana nomine memorati Conventus Vicarij, et ex post Ministri Provincialis, P. Horatij de S. Agatha Lectoris Theologici. P. Joannis Benedicti a Seruerto Lectoris pariter Theologici, que hic sunt annexe (14) Literis B. et C.

16. Porro, quod in Libris Provincie talis institutio descripta non resperiat, eo quia facta fuit extra Capitulum, et Congregationem; hoc processus ex iniuria Secretarij Provincie; nec ex hoc defectu debet damnificari Principalis meus cum ex culpa aliena nemo debet atque patere. (15) attempo maxime, quod ultra presumptionem, que Stat pro ipso puta, quod ad legendam Theologiam minime sufficeret admissus, nisi artes ex legitima institutione prelegisset) probat intentum suum testimonio iurato Superiorum quatuor gravium Patrum

17. Nec contra institutionem candom protest opponi ex eo, quod non fuerit facta in Capitulo, aut Congregatione, prout ordinant Statuta Reformata. (16) Quia Statuta loquuntur de institutione in officio Lectoris, seu Concionatoris, vel Confessorij; non autem de institutione in exercicio, nec enim notest fieri etiam extra Capitulum ut passim sit. Et si contendatur, quod necessaria sit dispensatio Superioris Generalis de qua nihil apparet in dictis attestacionibus, rivo, quod presumptionis Stat pro meo Principali, quod nempe facta fuerit, cum omnibus requisitis. (17) transfutura probandi in aduersarium omnes probandi licentiam necessariam in tali institutione, minime intervenire

(18) arg. Text. in cas. Nisi efficit iunct. gloss. not. u. Abt. Pandolfit. n. 3. de Pro. (18) cap. Uniu. ut Ecol. benefic. Abb. in cap. Nihil. n. 14. de Lect.

18. Pariter non facit in contrarium, quod ut haberet ex istis attestationibus, mens Principalis fuit institutus non simpliciter, et liberè in Lectorem, sed in Supplementum alterius Lectoris. egrari, et ex hoc duis contra eum emergunt, primum est, quod verisimile est, quod Lector infirmus, recuperata salute ad suum exercitium sit revertitus, et suis Studiis (quibus erudiantis institutus est P. Ceruianus Lector in Supplementum, illius egritudine durante) completo cursus legitur; secundum reis, quod mens Principalis incepit legendum a materijs, quas iam audierant Studentes ab alio Lectori. et ita cursus integrum non compleverit, eo quia illum minime incepit.

19. Literis D. E. F. G. H. constat, quatuor discipulos fuisse nunc assignatos meis Principalibus, nempe Antonium Franciscum de Cerica, Dufinum de S. Petro, Henricum de Vallo, et Paschalem de Montivallis, et cum istis quatuor incepisse Lectoriam parvorum Logicalium relegendo ea, que iam uideant sub alio Lectori, et hoc in Conventu Montis Caroli, legendis

(13) Summar. n. 2.

(14) Summar. n. 3, et 4.

(15) cap. Non debet. de reg. iur. in 6. I. S. quis. n. 3. S. I. C. de Inoff. testam. arg. cap. Notar. de Simon.

(16) Stat. Reformat. cap. q. n. 4.

(17) arg. Text. in cas. Nisi efficit iunct. gloss. not. u. Abt. Pandolfit. n. 3. de Pro.

(18) cap. Uniu. ut Ecol. benefic. Abb. in cap. Nihil. n. 14. de Lect.

(19) Summar. n. 5. b. 7. 8. et g.

continuite

Allegatio XV.

242

continuata ab institutione lectione, que fuit inter Junium, et Julium, usque ad Mensem Novembri; quo tempore, celebrato Capitulo P. Octavianus surrexit cum sororibus Studentibus (tempore Antonii Francisci a Etica), qui remansit in eodem conuentu ad legendum Artes in conuento Sargani, ubi cursus absoluisse constat, cum a disciplina sua ad Theologiam transiuntem fecit Paschalis de Montecchio in conuento Montis Caroli, Henricus de Valois ad Provinciam Bononiensem, et Rufinus de Sancto Peter in alio conuento. Et sic probatum remanserit cursus Artium initiatu, et perficuisse.

20. Concludendum porro, quod negat in factu subsistit fundamentum, super quo contra illum protulata est sententia

21. Cum prostratione autem allegandi favore mei Principalis et ultra animum iniuriandi P. Joannem Mariam eius Rinalem. Dico, quod quantumuis P. Joannes Maria absoluisset Cursum Theologum duodenalem ante P. Octavianum, quod ramen nullo modo est, ut etiam pars aduersa coacta est confiteri) tamen honorificus Lectoris Emeriti debetur P. Octaviano, et nullo modo illi, nec in hac concurrenit cum meo Principali, nec unquam; quod patet evidenter ex dispositione Statuti dientis. Qui integrum cursum Philosophicum et Sacram Theologiam per duodecim annos laudabiliter docuerunt & vobis notanda est diuinis illa laudabiliter, que est modificativa, et conditionalis. Et cum privilegium Lectoris Emeriti usurpare solum iuris aliquorum Religiorum, admittat tantum strictissimam interpretationem (20) sequitur, quod qui minimè laudabiliter se gererit in legendis, ut preferatur, tale privilegium consequi non possit.

(20) Text. in L. a. C. de Novo. Abb. in cap. Causam, que n. 5. de Testim.

22. Primitio autem, quod in sententia consilientium P. Commissarium Generalem in hac causa fuit, quod Lectura inregni pars Philosophie. Si debatur completa cum Lectura Theologica duodenali, quod ex defectu illius corrumpit dispositio Statuti; quod ramen senes me recrum non est, ut supra probauit. Admitta ergo illorum sententia, patet, quod est contra P. Joannem Mariam qui postea privilegium Lectoris Emeriti nullo modo debet consequi.

23. Quia cum ad hoc quod Lector Theologus duodenalis post integrum cursum Artium possit declarari Lector Emeritus, regulatur, quod docuerit laudabiliter, sequitur, quod patet, quod laudabiliter se gererit, ita in docendo cursum Artium, sicut Theologiam per duodenium, clausula enim positiva in fine dispositionis referitur ad omnia et singula precedentia, ad que est preferibilis (21) sequitur proinde quod qui minimè laudabiliter cursum Artium docuit, non poterit consequi privilegium Lectoris Emeriti, quia non est primita conditio, seu modus requisitus (22)

(21) Turin cap. exigit 8. In primis paulo p. init. de Virg. Sign. in 6. Abb. in cap. Cum dis. Lect. Io. Donat. n. 7. et in cap. Secundum regius n. 10. de Apol. et in cap. Exemplare in Reges. 6. cuius vero n. 18. de Proph.

(22) Summar. n. 10. Text. in cap. Verum de condit. cap. Super. co. tit.

Non legit autem Philosophiam laudabiliter P. Joannes Maria, quod probatum ex iurata attestacione P. Pauli à Mazzis (23) signata littera I. et alia iurata P. Caroli à Subbiano (24) littera M. qui testificantur P. Joannem Mariam legi filio Philosphiam suis studentibus (intra quos erant predicti Testificantes) coram stupazzatiamente, ut coacti fuerint posse a Provinciali, ut ab alio Lectori tenus Philosophiam audirent, quod et factum est cum mitti facerint ad conuentum Sargani. Sub disciplina P. Rufini à Sanus Libro, et constat ex iuratis attestacionibus P. Pauli à Mazzis, Philippi de Castro Spano, Angelii Marii de Guittella, et Archangeli à Monterchio, et Carolo à Subbiano (25) P. L. M. Quod magis confirmatur ex assertis (25) Summar. n. 10. 11. 12.

Allegatio XV.

242

(26) Summar. n. 13. et 14.

duorum graviorum Parrum Ex provincialium, prout Bernardin de
Ciriliano, et Gentilis de Sylva polana, qui in suis iuratis attestati-
bus (26) signatis respectivè litteris N. et O. testificantur P. Jo:
Mariam in examine pro transire à lectura Artium, ad Theologos
ita parum versatum in Philosophicis fuisse repertum, ut inclusum
necc Mariam, nec est pluralitatem uotorum non haberet, fuisse ra-
men admissum ad legendum Theologiam dignis de carnis, et rogati-
onem predicti P. Bernardini à Ciriliano, quo motu P. Gentilis superaddi-
tum Provincialis note suo decimus illum inscrivit Litteram Theolo-
gum. quod si ipse sufficienter versatum non se ostendit, minimè po-
nuit laudabilitatem docuisse discipulos, qui coacti fuerunt sub alio Lectori
Philosophiam denuo audire.

25. Conuincitur ergò P. Joannem Ma-
riam non adimpluisse mentem statutū in docendo laudabiliter, et
proinde nullo pacto ipsi posse concedi honorificum Lectoris eme-
riti.

26. Cuibus statibus, supplicatur agn
P. V., quatenus dignetur ad complementum iustitiae Sententiam olim
latam circumscriptam, et P. Ciriliano Principali meo decanore priu-
legium leonis emerit. Quod tonum & Ita & Talus &

Jn. Lud. M. de Ameno
Lector Emeritus.

Allegatio XVI.

Allegatio XVI.

Romana Defflorationis

Facti Species

Due obsterius uocate ad uisitandas generales partes cuiusdam Pucella, que precentur fuisse de recente. Supratam, ita deponunt.

Prima Hauendo toccata est deo della mano con diligenza la natura di questa giornane et accuratamente osservata hauemo trouata, e conosciuto non esse Zitella, ma essere stata verginaria da membro d' huomo, o d' altro instrumento duo simile. Perche hauemo visto, che le gangole, o ninfe, che vogliamo dire sono zone, e dilatate perloche hauendo perduta il Sanguine Virginale, che si conosce in deo gangole, o ninfe. La testa Margarita ha perduta la sua Virginità causata dal detto membro, o altro simile, come sopra, e l'hauemo osservato, che nell' estremità della natura di d' d' Margarita dall' una e dall' altra parte, e proprio vicino alle dette gangole dalla parte perio di fuori ui sono due Scorticature, le quali si vedono, quando si allarga la natura, conforme habbiamo fatto noi altre, e veduto, come sopra, quali Scorticature sono di lunghezza quanto l' unghia del detto deo, le quali al nostro credere (perche alla ragazza dolgono poco per quanto ha detto nel vecchio e habbiamo fatto) giudichiamo, che siano state fatte da membro d' un Mese, e più in qua, e questo perche Pucina non l' ha uita fatta guarire. E perche la natura di detta Margarita, non è stagiazzata, per uederla vermiglia, e colorita dimostra, come hauemo visto, e conosciuto, che è stata perche uoste conosciuta carnalmente, e da poco tempo in qua stata verginaria, e al nostro credere da un Mese o due, o più o meno.

Secunda concordat cum prima; scilicet uocat in hoc, quod dicit, se gangole, o ninfe (che si dicono) sono consummate. Item se Scorticature, perche cominciano a riscaldarsi, et attirare giuonan (per quello dice) se dolgono poco, scilicet siano fatte da un Mese, o due in qua, quando è stata verginaria da membro d' huomo.

Pugnatur an, et quid probent depositio-

nnes harum Obstetricium in iudicio.

Summarium.

1. Iudicium Obstetricium non probat.

Ex inspectione corporis mulieris potest cognoscari virginitas amissa.

Mulieres insipientes corpus semini debent esse perite.

Sistem Matronarum uisitatio requiritur ad probandam Virginitatem.

Iudicis non deservent uti iudicio Obstetricium ad probandam deflorationem.

Opositum sentiunt alij Doctores, et uiget praxis.

Iudicio Obstetricium statim, dummodo reddant causam sui iudicis.

Et debent reddere saltem grosso modo.

2. Virginitatis signa duplice.

Signa Virginitatis externa ad uisum patenca.

Signa externa que tam dignoscuntur.

3. Refellitur primum dictum Obstetricium.

Nympharum muliebrium usus quis.

Nymphae uenas non habent, aut uasa sanguinem continentia.

Carum situs.

Per exitum crescent.

Ex Nymphis inepit deducitur virginitas amissa.

Allegatio XVI.

- Dictum secunde Obstetricis desinit earum intentionem.
 4. Impugnatur Secunda causa ab Obstetricibus adduta.
 5. Per aliam rationem impugnatur idem dictum.
 6. Aliud dictum obstetricum convincitur falso.
 7. Alia causa ab Obstetricibus assignata destruitur.
 8. Conclusio

Adit Dominus.

- (1) Ptoz. in Cap. nec aliquod V. Obstetricium.
 (2) Ptoz. in C. quod autem V. indicis 33. q. 1.
 (3) L. p. H. de Vent. vispe.
 (4) Proposuisse extra defensat.
 (5) Tiraquel. de Seg. Connub. lib. 4. n. 11.
 Franc. Matr. Deut. 628. p. n. Baiard. ad
 Clas. q. 4. Ver. quadri uis.
 (6) Clas. S. fin. q. 4. Abbas. et Abbeus.
 relati per Baiard. loc. cit.
 (7) Bald. u. Monticel. apud Taurac.
 q. 25. n. 36.
 (8) Bart. Bald. apud Taur. q. 23. n. 36.
 et 41. qui plures alios citat.

- (9) Bartholinus Tabul. Anatom. lib. 2.
 Cap. 1. V. Magnitudo.
 (10) idem L. C. V. papillarum.
 (11) idem L. C. lib. 1. Cap. 32. V. pili pubis.
 (12) Idem Lou. cit. cap. 35. V. labio.
 (13) Idem L. cit. V. inferna.
 (14) Idem. loc. cit. V. Nymphæ.
 (15) Idem L. cit. cap. 35. V. foramen.

Judicium Obstetricium nihil probare,
 ponitur manifeste in Ptoz. cuiusdam (anonis), (2) in indicanda Virginis de-
 floratione, non quod ex corpore mulieris corrupte, non possit cognosci eius
 virginitas amissa, quia hoc potest haber, ut dicit alia quendam glossa.
 (2) sed quia insipientes mulieres debent esse perire iuxta disposicio-
 nem eiusdem Legis (3), et requiri inspectiōnem Septem Nationarum
 in probacione Virginitatis aliquius puer, Sanxit celebris (anon)
 (4) Proinde Iudices non debere uti iudicio Obstetricum in probando
 corpore delicti in casu stupri. Siue deflorationis, sensu cruditi simus
 Autem (5) Et inde aliarum Mulierum peritorum testimonio uti debe-
 rent; Sed quia contraria est peraxis, ut volunt alij Doctores. (6) pro-
 inde testimonio Obstetricum standum est, dummodo. Siant redire can-
 didi sui dicti, aliter nihil probarent iuxta Criminalistas. (7) et
 sicut sui dicti, aliter nihil probarent iuxta Doctores. (8) et
 debent scire definitionem rei, siue dispositionem, et differentiam
 organicam corporis Mulieris Virginis à Styrata, si non perfecte
 saltam grossio modo, ut de ipsa ferante iudicium concludens, ut volunt
 Doctores (8), nec de sua ipsa uirginitate redendum est iosis alteren-
 ribus Simpliciter. Se esse in hac materia peritas, nisi appareat ex
 earum rationali depositione, aut ex aliorum peritorum testimonio ta-
 les esse quales. Se esse profidentur. Nec ualeat quid publice obste-
 trices sint, et ad hoc munus examineant, et admittant. Dispar enim
 est obstetricandi Ars à disciplina anatomica. Ita enim uersari
 tans circuicregnantes in pueris adiuuandas, scilicet recipiendis
 siue extrahendendas ab utero umbelicale uineulum à placenta amulso
 alligandum et similia; non autem docet que sit dispositio corporis
 siue organizationis partium in Virginibus pro corruptis, ad hoc enim
 non se extendit earum peritia, ut Obstetrices sint, nisi aliunde
 siant. Hinc est quod falsa proueris uendunt Iudicibus cum in-
 nocentia pericula, ut in causa nostro.

2. Ut ergo apparet mendax istarum
 Testium depositio, sciendum, duplicitia esse Virginitatis. Siquidem, non
 quidem absolute, perpetua et indubitate, sed in pluribus appa-
 rentia. Alia sunt externa, et solo uisi subiecta, alia uero, que
 solo tactu habent possunt. Primi generis sunt mamme, que in
 Virginibus rotundæ sunt ad formam pomorum et thoraci adherent,
 in corruptis dependent, et figuram rotundam amittunt (9) Papilla-
 rum color in Virginibus rubens, et viridus, in corruptis non ita.
 (10) Pili pubis in corruptis rufi, in Virginibus non (11) Labia
 pudendi mulieris, que in uitatis apparent depressa in Virginibus
 accolluntur (12) Tabiorum commissura in Virginibus tenta, consti-
 tua et ueluti ligamentosa, in corruptis laxa (13) Nymphae, que in
 Virginibus parvae sunt, in defloratis excrescent, et principali in
 Meretribus haec parte quicquid querentibus, (14) et foramen medium
 inter carnunculas myrtiformes, quod tertiam partem tantum (15)
 magne equat in Virginibus, in corruptis autem magis latum est (15)

Secundi

Secundi generis sunt Glandule, seu Substantia mammarum, que in Virginibus sunt dura, in corruptis moliores, et flavescentes (36) et intra pudendum membrana transuersa intrus in collo uteri ad modum Diaphragmaris paulo supra collum vesicae in medio instar anuli perforata; ita ut tantum minimi digiti apicem in adiutoribus admittat, que membrana Hymen vocatur Eugion dura, que communiter clavatum, sive signatum Virginatis, ut in communiori sententia illius Aris Doctorum, concludit insignis pauper, et Neotericus Anatomista Thomas Bartholinus. (37) His ergo prenotatis apparet obstetrices, de quibus in casu, falso deponere de causa scientia, eis quia nullam ex Supracitatis assignant, immo alias adducunt, que nullo modo faciunt ad probandum Margaritam fuisse stupratam.

3. Enim vero nullum est primum indicium, quod assignant deponit Virginitatis, dicendo, Nisi Vidi te Nymphas esse disruptas, et dilatatas. Unde cum amiserit Sanguinem Virginalem, quod in Nymphis attenuatur concludendum est, Virginitatem amisset. Quia Nymphae ad hoc intra Labia pudendi feminae sunt, ut dum meatum orinarium medium teneant, inter eas tamen quam parietes urina effundatur indistans absque Labiorum irrigatione (18) ipsorum Substantia membranosa est, et carnosa, et uenaria. (18) idem l. cit. cap. 35. in principio non habet, seu uasa, in quibus, uel Sanguis primo inditus a natura servetur in Virginitatis testimonium, uel amissus successive, ut in alijs partibus venosis reparetur (19) Naturaliter dividuntur, et dilatantur absque ulla proposita fractione num a parte antica, sive exterior, tum a parte inferiori, in parte autem superiori, seu in principio supra meatum urinarium ferè iuncto, sunt, ubi productionem faciunt carnem ad instar poppy. Lyronidem vestientis, (20) et hoc in feminabus quibusvis. (20) idem l. cit. v. Numero due. num Virginibus, num Simpliciter defloratis, num effloratis; in Virginibus ut supra diximus, parvae sunt, in Mulieribus excedunt, et proximè sicut, et carunculae myrriformes, non unquam conseruant per coitum, immo crescent, maxime in ijs, que sentimere coiuere, aut peperere (21) (21) Idem l. cit. cap. 33. v. Magnitudine. Unde concludit supra citatus Actor. Nymphas coaretare in Virginibus. hinc extremi partem interiorum uerisimile non est, quia magis variarent Nymphae defloratas, quibus longiores sunt; (22) si (22) Idem l. cit. cap. 35. v. Ubi sunt. ergo naturaliter in quaestio feminae Nymphae defloratae, et distincte sunt, plauso ex dilatatione harum iudicari poterit Margarita uirginitatis? Si nullus Sanguine somniato locus in Nymphis, sive nas est, quomodo potest alteri per talis Sanguinis desecrationem Margarita Virginitatem expirare? Et si uia es depositis Secunda, Obstetricis, dicentis Nymphas esse consumatas, concluditur oppositum earum iudicio. Quia ex doctrina anatomica, ut paulo supra dixi, habemus, quod Nymphae in Virginibus parva sunt, et in corruptis maiores fiunt. Si ergo Secunda Obstetrica indicavit ipsas esse consumatas, ex coitu, ratio est contra illam, quia Nymphae post coitum cresent, si ergo parvas uidit, ita ut iudicaret consumatas, concluderet ex hoc, Margaritam esse Virginem.

4. Intolerabilis est Secunda Causa, quam adducunt, diuide, obseruasse in extremitate pudendi Margarite, proprie Nymphas in parte extrema hinc inde duas Scarcificationes, que diductis pudendis Labiis uisuntur, quas iudicant a pene virili factas a mensa, et ampollas, quia parum dolent, et non esse sanata ratione Urine, scarificationes irrigantur. In Mulierib[us] pudendo, intra Labia, subito occurserunt Nymphae; si ergo scarificatione erant proprie Nymphas in parte extrema diductis Labiis, sicut, scarificationes esse in Labiis ipsas, quis autem unquam somniauit, aut audiuit in fine Virginis in Labiis pudendis fieri

Allegatio XVI.

uitatas, ita ut in Labiorum diducimur per penem, vel scarificationem, vel dolorem unquam senserint? Inauditum hoc, et irrationalabile est, quod nolam
quidem Labia pudendi constare ex sola Cite carnosa, et adiposa, et proinde
dilatari possunt absque lesionem, quod si longe maior est earum amplitudis,
quam foramen, quod est inter quatuor carunculas myrriformes, ut clavum
est. Si Margarita in Cite ratione venis grossioris scarificationes pati debu-
set, hoc debuisset esse in Carunculis myrriformibus, inter quas est angus-
tius formamen, quam in Labijs, que sine offensa queant dilatari; aut si
in Labijs per penem scarificaturas habuerit, a fornici debuisset habere in
Carunculis.

5. Præterea nonum est, scarificationem,
sive excoriationem fieri debere à corpore duro, secante, pungente, aut aspero,
non posse autem fieri à corpore leni, quamvis duro clavum est, si qui-
dem levigata eius superficies negat scarificari. Proinde frustum signi-
ficandum, et scabrum posset quidem immixtum per vim in pudendum mu-
liebre excoriare carunculas, et collum Uteri, et fornicem etiam Labia, non sic
autem si signum positum, et equale in superficie esset, et si esset crassi-
us illo, quo sit collum Uteri, naturaliter dilatabile per vim. Si esset adae-
cum, non excoriationem, non scarificaturam, sed scissionem colli uer-
sus Perineum, sive extremitatem acutam pudendi mulieribus versus anum
causaret. Cum ergo mentula Virilis, licet inflata, et dura, tamen leuis sit
maxime in grande, sive preputio, que simplex ero est, siquid, quod scar-
ificare non potuit illo modo Labia pudendi Margarita. Et ita per hoc
non probatur, eam fuisse Supradam. Si ergo excoriationes illæ uise sunt
in parte interiori Labiorum, fuit naturalis corrosio epidermis facta ab hu-
more salso, vel icoro mordaci nullo modo à pene; et mira est absurditas
in dictis obtrimenti harum, dum deponunt excoriationes illas non esse
sanatas ex causa urinae, quasi nolino innueret quod Saltem, et mortuas
urinas ita corrodere posuerit partes illas, quominus poscentur consti-
deri. Si enim aut uisum est Nymphae cooperiunt meatum urinarium, et dum
urina cum impetu propeletur à recessu et impingit in Nymphas, que ad mo-
num urinæ dilatantur, sit ut longius, et cum sibilo expellatur urina, ita
ut nullo modo Labia ab urina queant aspergi. Saltem in parte Superiori,
ubi excoriationes uise sunt, quomodo ponit cum ueritate a Heri, excoriationes
nondum fuisse sanatas ex causa Urinarie, si eas urina aspergi, naturaliter
possibile non est? Cvidenda uenit illa ratio, quam a Hignant ad indicium
excoriationes à pene facias. Dicunt enim se iudicare aperte à pene
virili factas, quia parum dolent. Numquam audirem est, dolorem vulne-
ribus augeri, vel minui ex sola causa instrumentalis vulneris, proinde d-
aut inepta est ratio (que fornici mulieribus probatur, sed que conditum iudicium
facere non potest) ita irrationalibile indicium.

Superest atque ipsorum diuum, quo
reponunt, Margaritam fuisse Supradam anti unum uel ad partem alterum Mensem, quia pudendum rosius non fuit in eoque multum detinu-
et hoc coniunctum quia rubicundum, et uividum est. Ruborem colorem in
cute fieri à Sanguine calido, et abundante, et poterumque in iumentis pa-
ret Lipsi, et tonitoribus. Putendum muliebre ex fluxu menstruus plus solu-
to rubefieri, et ratione congruit, et experientia. Ex his principijs videamus
conclusiones depositioni factæ contrarias. Si Margarita pudendum rati-
um uisum est, hoc ponit esse ex Sanguine calido ad partes illas deducere ipsa
existente in florenti erate. Ergo rubor ille non est indicium recentis
Inspirationis. Color ille rubens, et uividus poterit fieri à fluxu menstrui
de quo contrarium non constat. Ergo non est probatio fuisse de recenti
defloratam. Quod indicium, quo conjectura arguit ipsam defloratam intrat

duos Menses. Quia pudendum dicitur non est? Potius duobus ante annis fuisse stupratam, deinde à loco abstinuisse, quomodo tunc fuisse pudendum? Ceteri non dicitur, ut nunc. Quomodo ergo non ex deformazione, aut dissipatione concluditur in iudicio hoc stabilium bimestre? Tamen à colore rufenti ipsius? nec hoc conuinat Stupratam, nec conuinat paucis cognitam, ut modo diximus. Unde ergo Concordia harum Obscenorum depositis? Ceterè, quia ex naturalibus signis rationabiliter non potest provenire, eorum iudicium concordet Subiectis Subornationem.

7. Ponit foris dic: ipsas non ex solo uno, sed etiam tactu pudens Margarite, iudicasse, eam amississe Virginitatem, dicunt enim. Quod cum retigerint digito manus diligenter pudendum Margaritam et accurate obseruauerint cognoverunt Virginem non esse. Sed ex hac depositione nihil probant, si quidem potest fieri aliquod iudicium de Virginitate puellæ permanente vel amissa, si digitus immitteretur intra pudendum, et penetret intrâ collum uteri, usque ad locum hismenis seu membranae transversæ, de qua supra diximus, que impedit ulteriore penetrationem, si puella Virgo est. Si enim digitus immittitus tunc reperit impedimentum, ita ut sine et immittenis et dolore puellæ resistere nequit ulterius penetrare, signum evidens est, causum Virginitatis non esse uitium. Potest etiam Virgo esse, et admittere digitum per foramen, quod est in mediis membranæ reputatum ad fluxum menstruum excernendum. Si minimus digitus immittitus sit aliarius manus gracilis, si autem immittitus introrsum digitus crassus, nullum sentit impedimentum nec puellæ resistere dolorem demonstrat, signum est, membranam esse disruptam, et Virginitatem expirasse. De membranâ hæc, in qua fundatu ab Anatomicis rerum Signaculum Virginitatis, nullam peritiam demonstrant habere obstetrices examine, licet enim dicant, digitus retigisse pudendum, non tamen dicunt immisisse intra et membranam non inuenisse, quod nec hanc omnino modè erat ab probandum Virginitatis amissæ iudicium rerum. Imò rationem per quam inducent filie defloratas, desumunt à Nymphis et excoriatur, de quibus supra, que nihil probant, et ex hoc apparet non intra, sed extra pudendum retigisse, dum deponunt, quod tangendo excoriaturas, parum dolebant, et ita quiescerunt deflorationis signa nisi non sunt.

8. Quibus statibus concludendum est ex depositione harum Obscenorum, non probari illo modo Margaritam fuisse defloratam, quia cause ab ipsis adductæ ad sic iudicandum, impudentes nullaque sunt, et ex indicijs, que à diuis causis haberi possunt, aut omne nobile scorrum, Virgo est, aut omnis Virgo deflorata. Ita salvo. ♀

J. D. V. M. de Camino

Lector Exmeritus.